

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตร
ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

Attitudes of Farmers in Tambon Maepong towards Agricultural
Extension Activities Conducted by Huai Hong Khrai Royal
Development Study Centre, Thailand

โดย

นางนภาพร มลิวัลย์

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความรู้แห่งปัญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2536

(2)

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา

ภาควิชา

เรื่อง เจตคติของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตร
ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
Attitudes of Farmers in Tumbon Maepong towards
Agricultural Extension Activities Conducted by
Huai Hong Khrai Royal Development Study Centre, Thailand

นามผู้วิจัย นางนภาพร มลิวัลย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ดร. วีรศักดิ์ ประกิต)

วันที่ ๒๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เทพ พงษ์พานิช)

วันที่ ๒๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา คำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ ๒๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์ปรารภนา ยศสุข)

วันที่ ๒๒ เดือน ต.ค. พ.ศ. ๒๕๖๕

บัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ เกียงตรง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ ๒๗ เดือน ต.ค. พ.ศ. ๒๕๖๕

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	
วันที่รับ 25 พ.ย. ๖๕	เลขทะเบียน 630.4/30593 16/949
29825	

คำนิยาม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปกติ รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ คำเกิง ชำนาญคำ ช่วยให้คำแนะนำด้านสถิติ ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ ทองวิทยา ผู้แทนบัณฑิตศึกษา ให้คำแนะนำระหว่างการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ อาจารย์พงษ์เทพ พุกกุล ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ อาจารย์ ดร.พิศิษฐ์ วรอุไร ผู้แทนคณะทำงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้มีเวลาศึกษาตลอดจนทำงานวิจัยจนประสบความสำเร็จ และ คณะทำงาน ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ทุกคนที่ให้คำแนะนำ ด้านข้อมูลการทำงาน ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ และ อำนวยความสะดวกในการใช้ห้องคอมพิวเตอร์และวัสดุอุปกรณ์การพิมพ์ วิทยานิพนธ์นี้จะสำเร็จลงได้ ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือเป็นอย่างดีจากเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอค้อยสะ-เกิด จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้สละเวลาในการกรอกแบบสอบถาม

ความดี และประโยชน์อันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ขอมอบแก่ผู้มีพระคุณดังกล่าว ผู้แต่งหนังสือที่นำมาอ้างอิงทุกเล่ม คุณบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ รวมทั้ง คุณภักธินันท์ มลิวัลย์ และ ญาติมิตร ที่เป็นผู้สนับสนุนและให้กำลังใจจนเกิดความสำเร็จในครั้งนี้

ภาพร มลิวัลย์

กันยายน 2536

(4)

สารบัญเรื่อง

หน้า

สารบัญตาราง (8)

สารบัญภาพ (9)

บทคัดย่อ (10)

บทที่ 1 บทนำ 1

 ความสำคัญของปัญหา 2

 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 3

 ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย 3

 นิยามศัพท์ 4

บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง 6

 เจตคติ 6

 องค์ประกอบของเจตคติ 8

 การวัดเจตคติ 17

 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคล 20

 กรอบแนวความคิดรวบยอด 24

 สมมุติฐาน 25

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 27

 สถานที่ดำเนินการวิจัย 27

 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 28

 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ 30

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	35
การทดสอบแบบสอบถาม	36
วิธีการรวบรวมข้อมูล	36
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	37
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	38

บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ 39

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร ตำบลแม่โป่ง	39
1.1 สถานภาพส่วนบุคคล ของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง	39
1.1.1 เพศ	40
1.1.2 อายุ	40
1.1.3 ระดับการศึกษา	40
1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ ของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง	41
1.2.1 สภาพการสมรส	41
1.2.2 ศาสนา	42
1.2.3 สมาชิกในครอบครัว	42
1.2.4 สถานภาพในฐานะสมาชิกครอบครัว	42
1.2.5 อาชีพหลัก	42
1.2.6 อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ทำการเกษตร	43
1.2.7 สภาพถือครองที่ดินทำการเกษตร	43
1.2.8 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร	43
1.2.9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	44
1.2.10 อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการคมนาคม	44
1.2.11 แสงสว่างภายในบ้าน	44
1.3 ลักษณะทางสังคมและจิตวิทยาของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง	47

1.3.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ฯ	47
1.3.2 ความมุ่งมั่นหวังในชีวิตของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง	51
1.3.3 การรับรู้ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้	53
1.3.4 ค่านิยมที่มีต่อการพัฒนางานด้านการเกษตร ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง	58
1.3.5 การคล้อยตามปทัสสถานกลุ่มของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง	61
ตอนที่ 2 เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องาน ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรของศูนย์ฯ	63
ตอนที่ 3 ความแตกต่างของเจตคติ ของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับ การฝึกอบรมและกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม	69
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการศึกษา	77
- วิธีการศึกษา	77
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
- การวิเคราะห์ข้อมูล	79
- ผลการศึกษา	79
อภิปรายผลการศึกษา	82
ข้อเสนอแนะ	82
- ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	83
- ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	85
เอกสารอ้างอิง	86

ภาคผนวก

90

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

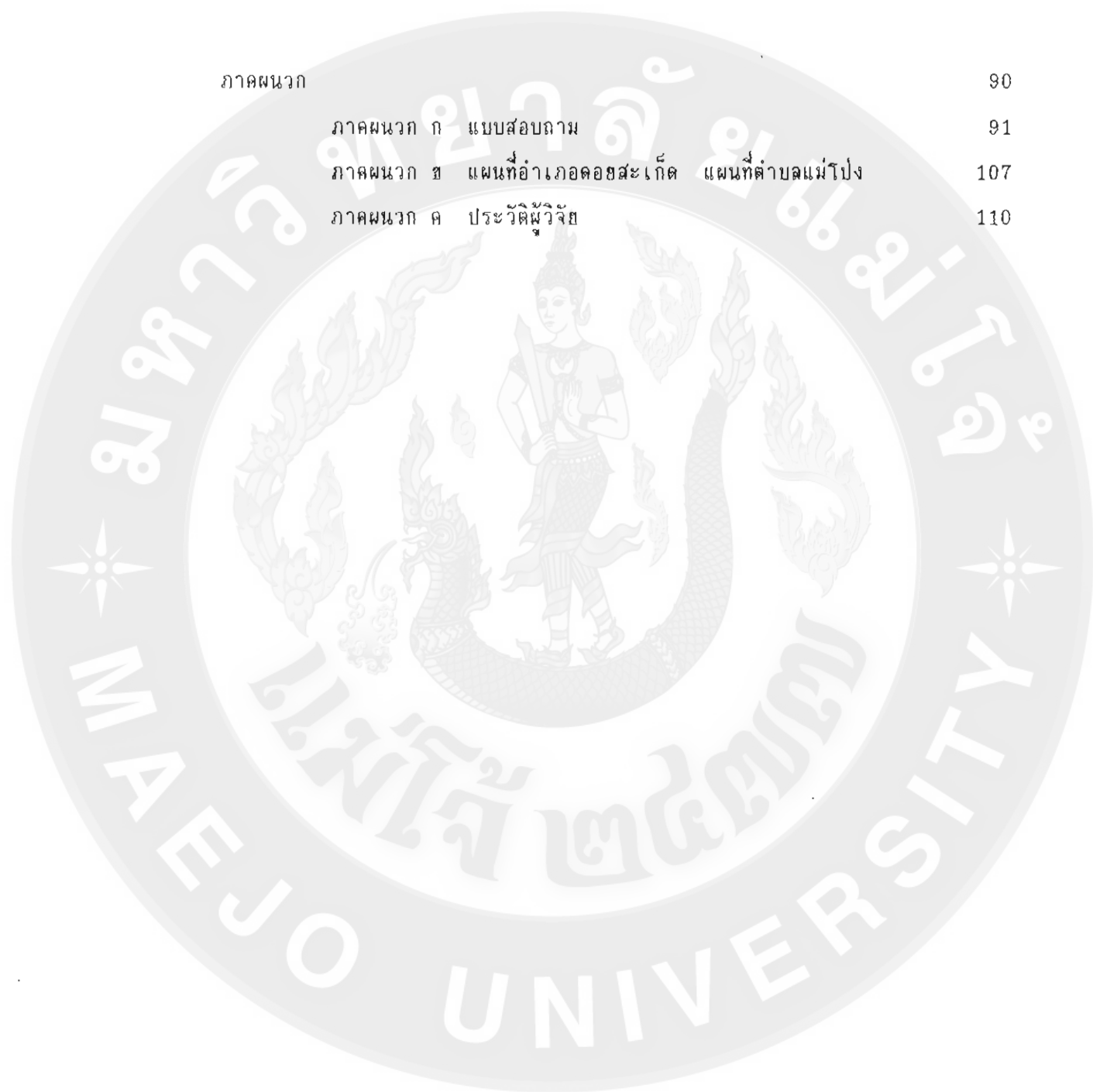
91

ภาคผนวก ข แผนที่อำเภอคดยสะเก็ด แผนที่ตำบลแม่โป่ง

107

ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย

110

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
2 สถานภาพส่วนบุคคล ของเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง	40
3 ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัวเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง	45
4 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (n=27)	49
5 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของเกษตรกร กลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (n=198)	51
6 ระดับความมั่งหวังในชีวิต ของเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง (n=225)	53
7 ระดับการรับรู้ของเกษตรกรในกิจกรรมงานส่งเสริมด้านการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (n=225)	57
8 ระดับค่านิยมที่ต่อการพัฒนางานด้านการเกษตร ของเกษตรกรในเขต ตำบลแม่โป่ง (n=225)	60
9 ระดับการคล้อยตามปทัสสถานกลุ่ม ของเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง (n=225)	62
10 ระดับเจตคติที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมการเกษตร ของเกษตรกร ในเขตตำบลแม่โป่ง (n=225)	66
11 แสดงค่าเฉลี่ยข้อความเกี่ยวกับเจตคติ ที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริม การเกษตรของเกษตรกรกลุ่มฝึกอบรม และเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ ฝึกอบรม	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 องค์ประกอบของเจตคติ	9
2 ส่วนประกอบของพฤติกรรมทางด้านความรู้สึก ทำที่ ความชอบ ของบุคคลตามแนวความคิดของ Bloom และคณะ (1971)	16
3 แผนภูมิแนวความคิดรวบยอด	25
4 แผนที่อำเภอต่อยสะเก็ด	108
5 แผนที่ตำบลแม่โป่ง	109

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริม
การเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

ผู้วิจัย : นางนภาพร มลิวัลย์

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(ดร.วีรศักดิ์ ปรกติ)

..... ๒๕/๑๒๖...../๒๕๖๖.....

การวิจัยเรื่อง เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องาน
ส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อ
ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล ทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาบางประการของเกษตรกร
ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่โป่ง (2) เพื่อทราบถึงเจตคติของเกษตรกรหมู่บ้านเป้าหมายที่มี
ต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ (3) เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างเจตคติ
ของเกษตรกรกลุ่ม ที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนการสนับสนุนช่วยเหลือพันธุ์ไม้ จากศูนย์ฯ
ห้วยฮ่องไคร้ และกลุ่มเกษตรกรทั่วไปในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด
เชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 225 คน ซึ่งมาจาก
เกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่งที่ได้รับการฝึกอบรมจำนวน 27 คน และเกษตรกรทั่วไป
ของตำบลแม่โป่งจำนวน 198 คน ข้อมูลที่ศึกษา ได้นำมาแปรข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์
ซึ่งใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
t-test

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ส่วนมากหัวหน้าครอบครัวเป็นเพศ
ชายอายุเฉลี่ย อยู่ในช่วง 31-40 ปี ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ

86.7) เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 61.3) ไม่มีเครื่องมือที่ใช้อำนวยความสะดวกในการทำการเกษตร มีที่ดินถือครองเป็นของตนเอง (ร้อยละ 55.1) มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 1-5 ไร่ (ร้อยละ 65.8) ประชากรเกือบครึ่งหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 1,600 บาท (ร้อยละ 49.8) มีรถมอเตอร์ไซด์ใช้ในการคมนาคม (ร้อยละ 69.8) มีไฟฟ้าใช้เป็นแสงสว่างในบ้านเกือบทุกครัวเรือน (ร้อยละ 97.3) โดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้อยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 1.73) และเกษตรกรทั่วไป ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้อยู่ในระดับต่ำมาก (คะแนนเฉลี่ย 0.68)

2. เกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง มีความมุ่งมั่นหวังในชีวิต ในระดับสูงมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยรวม 4.21) และรับรู้ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้อยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ยรวม 2.50)

3. ค่านิยมของเกษตรกรในตำบลแม่โป่ง ที่มีการพัฒนางานด้านเกษตรอยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ยรวม 2.82) โดยมีการคัดสรรตามปทัสฐานกลุ่มอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.6)

4. เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้อยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ยรวม 2.36) โดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไม้ และการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีเจตคติดีกว่าเกษตรกรทั่วไปของตำบลแม่โป่งอย่างมีนัยสำคัญ

ABSTRACT

Title : Attitudes of Farmers in Tumbon Maepong towards
Agricultural Extension Activities Conducted by
Huai Hong Khrai Royal Development Study Centre,
Thailand

By : Mrs. Napaporn Maliwan

Degree : Master of Agricultural Technology
(Agricultural Extension)

Major Field : Agricultural Extension

Chairman, Thesis Advisory Board :

Weerasak Prokati
(Dr. Weerasak Prokati)

12/10/2551
...../...../2551

The objectives of this research were to investigate:
(1) personal, economic, social and psychological backgrounds of
the farmers in Tumbon Maepong; (2) attitudes of the target farmers
towards the activities conducted by Huai Hong Khrai Centre (HHKC);
and (3) differences in attitudes between supported farmers and
general farmers. Data were collected by questionnaires from
225 farmers, 27 of whom were trained and supported by HHKC
and 198 were general farmers, processed by Statistical Package
for the Social Sciences (SPSS) and presented as percentage,
mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows :

1. Most of the farmers were male and 31-40 years old.

The majority (86.7%) had completed grade 4 of primary education. The majority (61.3%) did not have agricultural equipment. More than half (55.1%) were landholders. The majority (65.8%) had 1-5 rais of agricultural land. Nearly half (49.8%) of the farmers earned less than 1,600 baht per month. 69.8% owned motorcycles and 97.3% had electricity in their homes. The trained and supported farmers had a high level of participation ($\bar{x}=1.73$) in agricultural extension activities at HHKC. Those who were not trained had a very low level of participation ($\bar{x}=0.68$).

2. The farmers had a high level of aspiration in life ($\bar{x}=4.21$) and good perception of extension activities ($\bar{x}=2.50$).

3. The farmers set a high value on agricultural development ($\bar{x}=2.82$) and group norm conformation ($\bar{x}=2.60$).

4. The farmers' attitudes toward the agricultural extension activities of HHKC were at a good level ($\bar{x}=2.36$); The trained and supported farmers' attitudes were significantly higher than those of the farmers who were not trained.

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

งานส่งเสริมและงานพัฒนามีวัตถุประสงค์ทั่วไป คือ การที่บุคคลเป้าหมายยอมรับและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ สังคมของเขาเองและครอบครัว (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2532 : 49) งานส่งเสริมและงานพัฒนาจะเจริญก้าวหน้า ได้แค่ไหนเพียงไรก็อยู่ที่ตัวผู้ประกอบการ อันได้แก่เกษตรกรว่าจะศรัทธาและยอมรับความรู้ ตลอดจนนำความรู้ที่แพร่กระจายจากเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติตามได้ผลแค่ไหน (บุญสม วราเอกศิริ, 2529 : 159)

การยอมรับแนวความคิดใหม่ของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่เริ่มจากการได้ยินได้ทราบในเรื่องนั้นและเกิดการเรียนรู้เข้าใจ เกษตรกรจะยอมรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมได้เพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อาทิเช่น ขึ้นกับสภาพสิ่งแวดล้อมลักษณะของนวัตกรรมนั้น ๆ ตลอดจนการให้ข่าวสารเป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้มีผลทำให้บุคคลก้าวไปถึงการตัดสินใจยอมรับตลอดจนความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงการหาได้ซึ่งปัจจัยการผลิตและบริการที่จำเป็นรวมทั้งเงินทุนในท้องถิ่น (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2532 : 53)

การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกษตรกรทำ และยึดมั่นอยู่โดยการเผยแพร่แนวความคิดความรู้ใหม่ ๆ หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมมักจะมีปัญหาอยู่บ้างเกษตรกรบางกลุ่มก็ต่อต้านไม่ยอมเปลี่ยนแปลงหรือไม่ให้ความร่วมมือ (บุญสม วราเอกศิริ, 2529 : 159) ทั้งนี้เนื่องมาจากความรู้สึกของเกษตรกรที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ หรือพอใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นก่อนซึ่งความรู้สึกของบุคคลนี้ก็นับเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติในตัวเอง (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์, 2527 : 217) เมื่อเกษตรกรมีเจตคติที่ดีต่องานส่งเสริม ก็จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการกระทำ หรือเกิดการยอมรับนวัตกรรมที่นักส่งเสริมนำไปเผยแพร่

ความสำคัญของปัญหา

(Statement of the Problem)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิจารณาจัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ขึ้นบริเวณป่าขุนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2525 เพื่อเป็นศูนย์รวมสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัย วิชาการแผนใหม่และหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาในภูมิภาคนั้นเช่น สัมควร จะปลูกพืชใดหรืออนุรักษ์ป่าไม้ต้นน้ำลำธารด้วยวิธีการอย่างไร จึงจะเหมาะสม . และง่าย ต่อการที่ประชาชนจะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในท้องถิ่นของตนเหมาะสมในแต่ละสภาพ พื้นที่ และสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของประชากร (สำนักงาน เลขาธิการ กปร., 2530 : 9-10) ศูนย์ศึกษาฯ ห้วยฮ่องไคร้ ได้ดำเนินงานมาเป็นระยะ เวลา 8 ปีเต็มมีผลการศึกษาดลองและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามากมาย มีทั้งโครงการ ที่ดำเนินการสิ้นสุดแล้ว โดยเฉพาะงานก่อสร้างขั้นพื้นฐาน และโครงการที่กำลังดำเนินอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานศึกษาค้นคว้าวิจัย และงานเผยแพร่ผลงานการศึกษาค้นคว้าสู่หมู่บ้าน เป้าหมายส่วนราชการ และประชาชนทั่วไป (สำนักงานเลขาธิการ กปร, 2532 : 31) การประเมินผลกิจกรรมการส่งเสริมการเกษตร จึงเป็นสิ่งจำเป็น งานวิจัยนี้จึงมุ่งประเมิน ผลการดำเนินงาน ศึกษาถึงเจตคติของเกษตรกร ในเขตตำบลแม่โป่ง ซึ่งเป็นหมู่บ้าน เป้าหมาย ในการเผยแพร่ผลการศึกษาของศูนย์ฯ ว่ามีเจตคติต่อกิจกรรมดังกล่าวอันจะนำ ไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดการยอมรับนวัตกรรมที่ศูนย์ฯ ดำเนินการส่งเสริม และเผยแพร่เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objectives of the Study)

การศึกษาเจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่งที่มีต่องานส่งเสริม การเกษตร ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาบางประการ ของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง

2. เพื่อทราบถึงเจตคติของเกษตรกรหมู่บ้านเป้าหมาย ที่มียอดงานส่งเสริม การเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

3. เพื่อศึกษาเจตคติของเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนการสนับสนุน ช่วยเหลือด้านพันธุ์ไม้จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ และเกษตรกรทั่วไปในตำบลแม่โป่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

การศึกษาเจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ที่มียอดงานส่งเสริม การเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงเจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มียอดงานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรของศูนย์ศึกษาฯ ห้วยฮ่องไคร้
2. เป็นแนวทางให้ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงแผน การดำเนินงานและยุทธวิธีในการดำเนินงานส่งเสริม และเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของ ศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร
3. ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบาย ผู้วางแผนปฏิบัติงานในการ กำหนดแนวปฏิบัติ ยุทธวิธีแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่ กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย (Scope and Limitation of the Study)

การศึกษาเจตคติ ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มียอดงานส่งเสริม การศึกษาของศูนย์ฯ มีหลายกิจกรรม บางกิจกรรมเริ่มดำเนินการ บางกิจกรรมส่งเสริม เพียงบางหมู่บ้านเท่านั้น ผู้วิจัยจึงพิจารณากิจกรรม ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรครบทุกหมู่บ้าน

เป็นตัวแทนกิจกรรมทั้งหมด นั่นคือ งานส่งเสริมการปลูกมะม่วงพันธุ์ดี และ งานส่งเสริมการเพาะเห็ดนางฟ้า และ เห็ดนางรม โดยใช้ประชากรที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง จากครอบครัวเกษตรกรจำนวน 10 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านเป้าหมายหลัก ในการส่งเสริม และ เผยแพร่ผลงานการศึกษาของศูนย์ ฯ ตั้งแต่ปี 2530-2535

นิยามศัพท์

(Definition of Terms)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือทางต่อต้านก็ได้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 112)

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านเป้าหมายหลักในงานส่งเสริมและเผยแพร่กิจกรรมต่างๆของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

เจตคติของเกษตรกร หมายถึง ความรู้สึกของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้น ที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือต่อต้าน

ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง หมายถึง พื้นที่ที่เกษตรกรอาศัยอยู่และประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย ที่ศูนย์ ฯ สนับสนุนช่วยเหลือ ในด้านวิชาการ พันธุ์พืช กล้าไม้ และ พันธุ์สัตว์ (สำนักงานเลขาธิการ กปร., 2532 : 9)

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ หมายถึง พื้นที่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์รวมทั้งในเรื่องการศึกษาและการพัฒนาใน

สาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาสภาพแวดล้อม และการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารตลอดจนหาวิธีนำวิชาการต่าง ๆ ที่ศึกษา ไปส่งเสริมเผยแพร่ให้ราษฎรนำไปปฏิบัติต่อไป (สำนักงานเลขาธิการ กปร., 2533 : 1)

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (REVIEW OF RELATED LITERATURES)

เพื่อเข้าใจในพฤติกรรมของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง ที่มต้องงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้คือ

- ความหมายและองค์ประกอบของเจตคติ
- การวัดเจตคติ
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ

เจตคติ

เจตคติ เป็นสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้อง กับชีวิตประจำวันของคนมาก เพราะในสังคมหนึ่ง ๆ จะต้องมีการอยู่ร่วมกัน มีการพบปะสังสรรค์กัน ช่วยกันทำนุบำรุงและส่งเสริมให้สังคมที่ตนอยู่ มีความเจริญก้าวหน้า ทุกคนจึงต้องมีเจตคติทั้งต่อตนเอง และต่อสังคมในทางที่ดี (กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์, 2527 : 167) เจตคติ (attitude) มาจากคำว่า "aptus" ในภาษาละติน ซึ่งตรงกับคำว่าความเหมาะสม (fitness) หรือการปรองดอง (adaptness) เจตคติเป็นพฤติกรรมการเตรียมพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอก ถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจ หรือสภาวะอารมณ์ (ศักดิ์ สุนทรเสนี, 2531 : 1) โดยพื้นฐานแล้วเจตคติของบุคคลโดยทั่วไปมิได้ติดมาแต่กำเนิด แต่เกิดมาจากประสบการณ์ หรือ การเรียนรู้ ซึ่งมีกระบวนการสลับซับซ้อน (สกลิต วงศ์สวรรค์, 2525 : 187) หากจะปลูกเจตคติให้กับผู้ใด จำเป็นจะต้องรู้ถึงธรรมชาติ ของความรู้สึคนักคิด ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีอิทธิพล ต่อความรู้สึคนักคิดของบุคคลนั้นด้วย (มนตรี อุดมะ, 2531 : 8)

เจตคติ ท่าที หรือทัศนคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้ และกลายเป็นอย่าง ในการแสดงปฏิกิริยาสันนิษฐาน หรือเป็นปฏิกิริยาต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือ ต่อบุคคลบางคน ท่าที หรือ ทัศนคตินี้ เห็นได้จากพฤติกรรม ซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่ (approach) หรือ ถอนตัวออก (withdrawal) ก็ได้ด้วยเหตุนี้ วัตถุประสงค์ของบุคคล จึงเป็นเป้าหมายในการแสดงปฏิกิริยา มีผู้ให้ความหมาย ของเจตคติไว้มากมาย เช่น พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 112) ให้ความหมายว่าความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผล เนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และ เป็นตัวกระตุ้น ให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อ สิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือทางต่อต้านก็ได้ Freedman (1974) ใน กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 169) กล่าวว่า เจตคติ คือ ระบบที่มีลักษณะมั่นคงถาวร ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติ สรุปความหมายของเจตคติได้ดังนี้ เจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคล ที่ได้ จากการเรียนรู้ และประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกาย และจิตใจ ในด้านความ พร้อม ที่จะตอบสนองต่อบุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหา เมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติที่ดี หรือ ทางบวก หรือแสดงความพร้อม ที่จะหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติไม่ดี หรือทางลบ

ชม ภูมิภาติ (2526 : 210) ให้ความหมายของเจตคติ ในทางสื่อสารว่า เจตคติอาจจะหมายถึง วิถีแห่งความรู้สึกของคน ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะมียุติกรรม อันหนึ่ง หรือสิ่งของอันหนึ่ง ที่จะให้เจตคติมุ่งไปสู่สิ่งนั้น สิ่งของนั้นอาจจะเป็นบุคคล วัสดุ สถานการณ์ หรือสิ่งใดก็ได้ คือ อาจจะเป็นทั้งรูปธรรม และนามธรรม และได้สรุปว่า เจตคติของคนเรามีหลายเจตคติ เจตคติของคนแต่ละคนในเรื่องเดียวกัน ย่อมแตกต่างกัน ในมิติต่าง ๆ ได้แก่

1. ทิศทาง (direction) หมายความว่า เราอาจจะสนับสนุนไปทาง เดียวกัน มุ่งสู่สิ่งนั้น หรือมุ่งหลีกเลี่ยงสิ่งนั้น

2. ปริมาณ (degree) คือ อาจจะอยู่ระหว่างใดก็ได้ตั้งแต่ปลายสุดทางด้าน ดีสุด ผ่านไปกลาง ๆ จนกระทั่งปลายสุดทางด้านไม่ดีที่สุด

3. ความเข้มข้น (intensity) คือ ความยึดมั่น ในความเชื่อถือ หรือ ความรู้สึกเดิมของคน ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

องค์ประกอบของเจตคติ

ธีระพร อูวรรณโณ (2529 : 4/4) จัดองค์ประกอบของเจตคติเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (cognitive component) ได้แก่ ความคิด และความเชื่อ ที่มีต่อที่หมายของเจตคติ

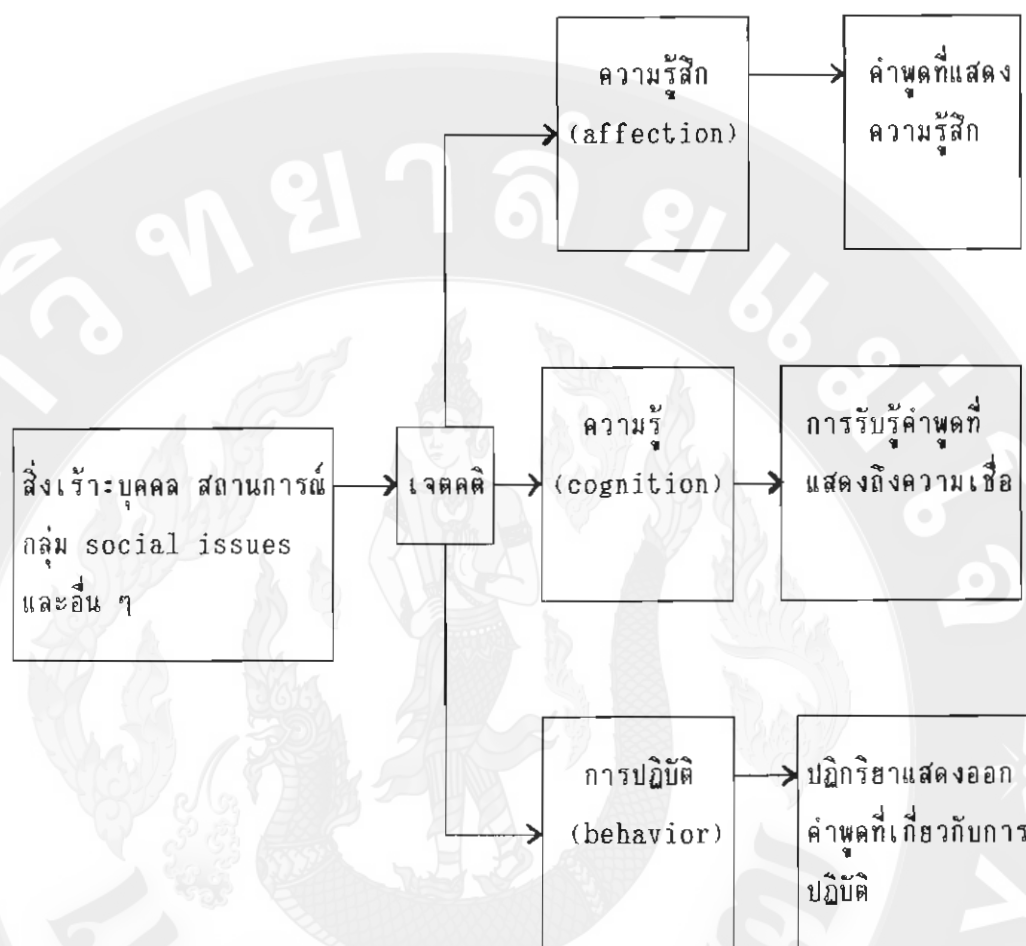
2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (affective component) ได้แก่ ความรู้สึก ในทางที่ดี-ไม่ดี หรือชอบ-ไม่ชอบหรือ การเห็น-ไม่เห็นคุณค่า (value) ของทัศนคติ

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavioral component) เป็นแนวโน้ม โดยส่วนรวมที่คนจะตอบสนองต่อที่หมายของทัศนคติ องค์ประกอบนี้ไม่ได้เฉพาะเจาะจงไป ว่าคนจะมีพฤติกรรมเช่นนั้น เช่นนี้ต่อที่หมาย ในสถานการณ์เฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใด

เพลโต (ไม่ระบุปีพิมพ์) ใน ธีระพร อูวรรณโณ (2529 : 4/4) แบ่งองค์ประกอบของทัศนคติในรูป

- ความคิด (cognition)
- อารมณ์ (affection)
- พฤติกรรม (behavior)

เพื่อให้มองเห็นองค์ประกอบ ของเจตคติ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 5) ได้แสดงแผนภูมิองค์ประกอบของเจตคติดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของเจตคติ

แหล่งที่มา : ประภาเพ็ญ สุวรรณ.2526. ทักษะการวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม
อนามิข. กรุงเทพมหานคร : พี่ระพัฒน์การพิมพ์ (หน้า 5)

จากองค์ประกอบของเจตคติ พอที่จะกล่าวได้ว่าเจตคติของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก คิดเห็น อารมณ์ และสิ่งแวดล้อม ยังมีเหตุผลอีกบางประการ ที่สนับสนุนและคัดค้านลักษณะของเจตคติ กล่าวคือ การกระทำของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมทางศาสนา ความเป็นอยู่ การทำมาหากิน กิจกรรมทางการเมือง หรือการซื้อขายสินค้า สิ่งเหล่านี้จะถูกชี้นำด้วยเจตคติ เจตคติถือว่าเป็นระบบที่ซับซ้อน ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุ ความรู้สึกที่มีต่อวัตถุ และแนวโน้มในการปฏิบัติต่อวัตถุ จากสิ่งเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าเจตคติประกอบด้วย

ประสบการณ์ทั้งหมดทุกอย่างของบุคคลที่มีต่อวัตถุ จึงกล่าวได้ว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็น หรือปรากฏออกมา ในรูปของการกระทำ แม้ว่าจะไม่ประสบกับผลสำเร็จ ในการปฏิบัติซ้ำ เพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมของบุคคล ตามสมมุติฐานขั้นต้นที่ว่า พฤติกรรมของบุคคลพิจารณาได้จากเจตคติก็ตาม แต่เรื่องดังกล่าว ก็ยังคงต้องค้นหาความจริงกันต่อไป (Fishbien & Ajzan, 1975 ในชัยฤทธิ์ ศีลาเดช, 2530 : 13) และจากลักษณะของเจตคติที่แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบดังกล่าว ก็ยังไม่อาจจะหาคำอธิบายได้อย่างเพียงพอ เกี่ยวกับผลการวิจัย พบว่าเจตคติกับพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กันตื้นนั้น เพราะลักษณะขององค์ประกอบทั้ง 3 กล่าวไว้ไม่ชัดเจนว่า พฤติกรรมใช้พิจารณาทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนที่เรียกว่า ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติ และจากผลการทดลอง Ostrom, 1969 (อ้างถึงใน สวัสดิ์ ประทุมราช, 2525 : 14) ได้พบว่า ถ้าเครื่องมือวัดได้สร้างขึ้นมาอย่างดี องค์ประกอบทางด้านสังคม (social factors) อาจจะเป็นตัวการสำคัญที่ใช้พิจารณาเนื้อหาสาระของเจตคติ ถ้าองค์ประกอบทางสังคมเป็นแบบเดียวกันหมด หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเจตคติจะก่อตัวอย่างสะดวกในเด็ก และคงทนถาวรมากขึ้น เจตคติมากมายที่ไม่เป็นอย่างเดียวกันทั้งหมด ในวัฒนธรรม การก่อตัวดังกล่าวขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ของสังคมท้องถิ่น บุคคลจะได้รับอิทธิพลจากบุคคล ที่ปฏิบัติตนตรงตามแบบของสังคม เนื่องด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและพฤติกรรมมีความซับซ้อนมาก เจตคติอาจจะมีผล และเป็นส่วนหนึ่ง ที่ใช้ในการพิจารณา พฤติกรรม และ พฤติกรรมอาจจะมีผล หรือ เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้พิจารณาเจตคติ เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น เจตคติจะรวมตัวกันอย่างสมบูรณ์ และเปลี่ยนแปลงยาก

เกี่ยวกับลักษณะของเจตคติดังกล่าวนี้นี้ Fishbien & Ajzan (1975) ในชัยฤทธิ์ ศีลาเดช (2530 : 13) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับพื้นฐานของเจตคติพอสรุปสาระสำคัญได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรารู้ได้
2. เจตคติเป็นการแสดงที่มโนแน่วโน้ม (predispose action)
3. การแสดงในข้อ 2 เป็นไปในทางชอบ หรือ ไม่ชอบต่อวัตถุอย่างมีความคงทน (consistently)

จากที่กล่าวแล้ว จึงถือว่า เจตคติเป็นตัวแปรแฝงหรือตัวแปรที่สัมพันธ์เป็นตัวนำทางหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เจตคติถือว่าเป็นตัวเกี่ยวข้องกับการตอบสนอง ที่ได้จากการกระทำที่มีความคงทน ความรู้เกี่ยวกับเจตคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมจะไม่อ่านายให้ทำนายพฤติกรรมเฉพาะอย่าง ในส่วนใด ๆ ของบุคคลได้ เจตคติเป็นตัวสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความปรารถนา ความกลัว ความไม่แน่ใจ ความล่าเอียง หรือความโน้มเอียงอื่น ๆ ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดเป็นหลักตายตัว หรือความพร้อมนี้จะกระทำต่อบุคคลอื่นเนื่องจากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน Fishbien & Ajzan (1975) ใน ชัยฤทธิ์ ศีลาเดช, 2530 : 14) ส่วน Allport (1967) ใน มนตรี อุตมะ (2531 : 11) กล่าวว่า เจตคติเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ คือ

1. เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวได้จากทางตรงและทางอ้อม ทางตรง คือการได้รับอบรมสั่งสอน ทางอ้อม คือ การได้รับจากประสบการณ์ของตนเอง ไม่มีผู้ใดสั่งสอน
2. เกิดจากความสามารถในการแยกแยะว่า สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี ตลอดจนวิธีปฏิบัติต่อสิ่ง ที่แตกต่างกันออกไป
3. เกิดจากประสบการณ์ในอดีตที่เคยประสบมา
4. เกิดจากการยอมรับเอาเจตคติของผู้อื่นมาเป็นของตน

กมลรัตน์ หล้าสงฆ์ (2527 : 184) อ้างถึงคำกล่าวของ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525) ว่าการปลูกฝังเจตคติ หรือแหล่งที่ทำให้เกิดเจตคติดังนี้ คือ

1. การได้รับประสบการณ์เฉพาะด้าน (specific experience) คือ บุคคลจะเกิดเจตคติต่อสิ่งใดได้ เมื่อได้รับประสบการณ์สิ่งนั้นด้วยตนเอง
2. การติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่น (communication from others) ถ้าบุคคลติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่นแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ดี เป็นที่พึงพอใจ ย่อม

เกิดเจตคติทางบวก

3. การเลียนแบบจากตัวแบบ (models) บุคคลจะเกิดเจตคติได้จากตัวแบบที่ปรากฏให้เห็น และ ถ้าเกิดเจตคติทางบวกก็จะเลียนแบบจากตัวแบบนั้น

4. องค์ประกอบของสถาบัน (institution factors) บุคคลเกิดเจตคติเนื่องมาจากอิทธิพลของสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นโรงเรียนและสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา

สำหรับ ประสาท อิศรปริดา (2523 : 178) ได้กล่าวถึงฐานกำเนิดของเจตคติว่าทุกคนในสังคมย่อมเป็นสมาชิกของกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเรียกว่ากลุ่มปฐมภูมิ (primary group) กลุ่มนี้จะมีเจตคติต่าง ๆ ร่วมกันอยู่ หรือมีแนวโน้มที่จะกำหนดให้เหมือนกับผู้ที่ตนเกี่ยวข้อง และใกล้ชิด หรือพยายามเลียนแบบในสิ่งที่เขาประสบพบเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ และในที่สุดก็จะเลียนแบบเจตคติของผู้อื่น การอยู่ร่วมกันได้ปะทะสังสรรค์ และสัมพันธ์กันของสมาชิกในกลุ่มปฐมภูมิ ย่อมมีแรงกดดันมากในการที่จะกำหนดทิศทางเจตคติของบุคคล

ในการสร้างเจตคตินั้น ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 89) กล่าวว่าจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของเจตคติดังกล่าว แต่ละส่วนประกอบนั้น สามารถสร้างขึ้นมาได้อย่างไร เช่น

1. การเกิดเจตคติด้านความรู้ (cognitive component) จากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน บุคคลรับ และสัมผัสสิ่งต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก บุคคลมักจะแบ่งกลุ่มของสิ่งที่ผ่านเข้ามาจากภายนอก เพื่อให้เกิดความง่ายในการให้ความหมาย หรือความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ การจัดหมวดหมู่จะช่วยบุคคลในด้านการรับรู้ (perception) การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าต่าง ๆ นี้ เป็นส่วนประกอบด้านความรู้ของเจตคติ

2. การเกิดเจตคติด้านความรู้สึก (affective component) ส่วนประกอบของเจตคติทางด้านความรู้สึก ได้แก่ อารมณ์ที่เป็นไปได้ทั้งทางบวก และทางลบ ซึ่งอารมณ์จะเกี่ยวข้องโดยตรง กับสิ่งที่มาเร้า หลังจากบุคคลนั้นแปรความหมาย หรือให้

ความหมายสิ่งเร้านั้นแล้วก็จะทำให้ทราบทิศทางของอารมณ์ หรือ ความรู้สึกว่าเป็นไปในทิศทางบวก หรือ ทิศทางลบได้

3. การเกิดเจตคติด้านการปฏิบัติ (behavioral component) บรรทัดฐานทางสังคม (social component) บรรทัดฐานทางสังคมเป็นความคิดที่กลุ่มชนเชื่อว่าอะไรเป็นสิ่งถูก หรือ อะไรเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง บรรทัดฐานของสังคมนี้ จะถูกควบคุมความประพฤติ การปฏิบัติ หรือ การแสดงออกของแต่ละบุคคล

Bloom และ คณะ (1971) ใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 20-27) ได้สรุปไว้ว่า ก่อนจะเกิดเจตคติได้ในตัวบุคคลนั้น บุคคลจะต้องผ่านสภาวะอื่นมาก่อน คือ ความสนใจ ความพอใจ เมื่อเกิดเจตคติ และค่านิยมแล้วก็จะเป็แนวทางในการปรับตัว (adjustment) มาเป็นพฤติกรรมของบุคคลนั้น

การเกิดพฤติกรรมด้านเจตคตินั้น มีลำดับขั้นตอนการเกิด และการพัฒนาการตามลำดับ คือ

1. การรับหรือการให้ความสนใจ (receiving or attending)
2. การตอบสนอง (responding)
3. การเกิดค่านิยม (valuing)
4. การจัดกลุ่มค่า (organization)
5. การแสดงคุณลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (characterization by a value or value complex)

มีรายละเอียดตามลำดับขั้นตอนในแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

1. การรับ หรือ การให้ความสนใจ (receiving or attending) เป็นการที่บุคคลได้ถูกกระตุ้นให้รับทราบเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้าแล้วบุคคลจะรับ หรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นสภาวะจิตขั้นแรก ขั้นนี้บุคคลจะมีความตระหนักในสภาวะจิตใจจะเกิดความพึงพอใจ และเต็มใจที่จะรับสิ่งที่มากระตุ้น โดยบุคคลนั้นจะเลือกรับหรือเลือกให้

ความสนใจ (controlled or selected attention) เฉพาะสิ่งที่เขาพอใจ และในขณะที่เดียวกันก็จะไม่ให้ความสนใจกับสิ่งเร้าที่เขาไม่ชอบ ไม่พอใจ

2. การตอบสนอง (responding) พฤติกรรมของบุคคลในขั้นนี้ เกิดขึ้นเป็นขั้นที่สองต่อเนื่องจากพฤติกรรมขั้นแรก ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นพยายามทำปฏิกิริยาตอบสนอง พฤติกรรมขั้นการตอบสนองนี้มีส่วนประกอบสามส่วน คือ

- การยินยอมในการตอบสนอง (acquiescence in responding)
- ความเต็มใจในการตอบสนอง (willingness in responding)
- ความพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in responding)

3. การเกิดค่านิยม (valuing) เกิดมาจากประสบการณ์และประเมินค่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าต่อตนเองมากน้อยเพียงใด การเกิดค่านิยมประกอบไปด้วย 3 พฤติกรรมย่อย คือ

3.1 การยอมรับค่านิยม (acceptance of a value) เป็นขั้นที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อม ต่อการที่จะประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3.2 ความพอใจในค่านิยม (conceptance of a value) พฤติกรรมของบุคคลขั้นนี้ จะแทรกอยู่ระหว่างการยอมรับค่านิยม กับความรู้สึกผูกมัด ที่จะทำตามค่านิยมนั้น

3.3 การผูกมัด (commitment) พฤติกรรมในขั้นนี้ของบุคคล จะมีความเชื่อมั่นมาก

4. การจัดกลุ่มค่า (organization) การจัดระบบของค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่มโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมที่เกิดขึ้นเหล่านั้น จะทำให้เกิดแนวคิดในค่านิยมนั้น ซึ่งพฤติกรรมของบุคคล ในขั้นนี้บุคคลจะสามารถมองเห็นว่าสิ่งที่เขาให้ค่าใหม่ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่เขาถืออยู่เดิม หรือกำลังจะมีต่อไป จนกระทั่งถึงการจัด

ระบบของค่านิยม บุคคลจะนำเอาค่านิยมต่าง ๆ ที่เขามีอยู่มาจัดระบบ กำหนดปรัชญาชีวิต ค่านิยม และเจตคติใหม่สำหรับตัวเอง

5. การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (characterization by value or value complex) ดังที่นักจิตวิทยากล่าวกันอยู่เสมอว่า พฤติกรรมต่างๆของบุคคลนั้นมีผลเนื่องมาจากเจตคติ และ ค่านิยมที่เรามี หรือ รับไว้ และ จะนำมาใช้ในการวางแผนการทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับ การปฏิบัติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือแนวทางใดแนวทางหนึ่ง ซึ่งเป็นรากฐานให้เกิดการแสดงออก ถึงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ

คนเราย่อมเรียนรู้ และพัฒนาเจตคติของตนเอง ตั้งแต่เด็กจนกระทั่งถึงเป็นผู้ใหญ่ เจตคติบางอย่าง ที่เราได้เรียนรู้ ตั้งแต่ระยะวัยเด็กตอนต้น ก็อาจยังคงมีอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน แต่เจตคติบางอย่างอาจเริ่มเมื่ออย่างสุ่วัยรุ่นนั้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปจากเดิมแล้วก็ได้ (สุเวช อินทระ, 2531 : 14) ซึ่ง สุโท เจริญสุข (2520 : 27) ได้กล่าวอ้าง ถึงทฤษฎีแห่งความมั่นคง ของเจตคติ (consistency theory) ว่า เมื่อมีสิ่งเร้ามากกระทำปฏิกิริยาต่อบุคคล บุคคลก็จะเกิดแนวโน้ม แสดงพฤติกรรมตอบโต้ ในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง และจะแสดงอาการตอบโต้แบบเดิมใหม่อีก เมื่อถูกสิ่งเร้าเดิมมากกระตุ้นใหม่ ลักษณะความคงทนของเจตคตินี้ เป็นไปได้ว่าเหตุใดเจตคติของคนจึงเปลี่ยนแปลงยาก สุโท เจริญสุข (2520 : 59) สรุปว่า คนเราจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึนึกคิด หรือเจตคติได้มากน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ที่จะเป็นผู้ไปเปลี่ยนแปลงบุคคลอื่น กลวิธีจึงใจ ชักนำไปชั่ววูบ และบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนเจตคติเป็นสำคัญ

↕ การปรับตัว (adjustment) ↕ ↕ ความพอใจ (appreciation) ↕ ↕ ความสนใจ (interest) ↕ ↕ เจตคติ (attitude) ↕ ↕ ค่านิยม (value) ↕	1.1 ความตระหนัก (awareness) 1.2 ยินดี หรือ เต็มใจ (willingness to receive) 1.3 เลือกจับ (controlled or selected attention)	1. การรับ (receiving or attending)
	2.1 ยินยอมในการตอบสนอง (acquiescence in responding) 2.2 เต็มใจในการตอบสนอง (willingness to response) 2.3 ความพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in responding)	2. การตอบสนอง (responding)
	3.1 ยอมรับค่านิยม (acceptance of a value) 3.2 ความชอบในค่านิยม (preference for a value) 3.3 การผูกมัด (commitment)	3. การให้ค่า (valuing)
	4.1 เกิดแนวความคิดในค่านิยมนั้น (conceptualization of a value) 4.2 จัดระบบของค่านิยม (organization of a value)	4. การจัดกลุ่ม (organization)
	5.1 วางหลักทั่วไปหรือสรุปลักษณะ (generalized set) 5.2 แสดงลักษณะตามค่านิยม (characterization)	5. การแสดงลักษณะ ค่านิยมที่ชัดเจน (characteriza- tion by a value)

ภาพที่ 2 ส่วนประกอบของพฤติกรรมทางด้านความรู้สึก ท้าที่ ความชอบของบุคคลตาม
แนวความคิดของ Bloom และ คณะ (1971)

แหล่งที่มา : ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทักษะการวัด การเปลี่ยนแปลงและ
พฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : นีระพัฒนาการพิมพ์. (หน้า 123)

การวัดเจตคติ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2531 : 181-182) ได้แนะนำ ในการวัดเจตคติว่า การวัดเจตคติมีความจำกัดในตัวของมันเองหลายประการ ซึ่งในการสร้างแบบวัดจะคำนึงถึงที่สำคัญ ได้แก่

1. เจตคติเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาในลักษณะตัวแปรสมมุติ (hypothetical or latent variable) ซึ่งการศึกษาต้องอาศัยเทคนิค วิธีการที่ยากซับซ้อน ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่าย ฉะนั้น ถ้าหากจะวัดเจตคติให้ได้จริง ๆ นอกจากต้องใช้เวลาศึกษานาน แล้วยังต้องระมัดระวัง ในการสร้างแบบวัดเจตคติเป็นพิเศษอีกด้วย

2. เจตคติที่วัดได้นั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเจตคติทั้งหมดเท่านั้น กล่าวคือ เจตคติในเรื่องใดเรื่องนั้น เป็นกิริยาท่าทีทั้งปวง ของบุคคลที่แสดงออกให้เห็น แต่ในการวัด จะเลือกกิริยาท่าที ที่แสดงออกให้เห็นนั้น จะต้องคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของกิริยาท่าทีทั้งหลายทั้งปวง ที่บุคคลแสดงออกให้เห็น นั่นคือ ข้อความวัดเจตคติที่สร้าง ต้องครอบคลุมประเด็นเจตคติที่สร้าง ต้องครอบคลุมประเด็น ที่ต้องการวัดทั้งหมด

3. เจตคติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก ฉะนั้นในการวัดเจตคติจะต้องไม่ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และข้อความเจตคติที่ใช้ถามต้องไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดอย่างเด่นชัด

4. เจตคติ เป็นเรื่องที่ยังมีความหมายไม่แน่นอน และมีขอบเขตกว้างขวาง การวัดเจตคติในแต่ละครั้ง จึงต้องให้ความหมาย และขอบเขตของเจตคติในเรื่องนั้นให้ชัดเจน มิฉะนั้นอาจจะทำให้วัดเจตคติหลายเรื่องพร้อม ๆ กัน ทั้ง ๆ ที่ต้องการวัดเพียงเรื่องเดียว

5. เจตคติ เป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงได้ และการเปลี่ยนแปลงของเจตคติในแต่ละเรื่องนั้น จะแตกต่างกัน เจตคติบางเรื่อง มีความคงทนอยู่ได้นานกว่าเจตคติในบางเรื่อง ฉะนั้นการวัดเจตคติ จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง และความคงอยู่

ของเจตคตินั้น ๆ ด้วย

ในการสร้างข้อความวัดเจตคติ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2531 : 182-183) ได้ให้ข้อแนะนำ และอธิบายว่า แบบวัดเจตคติโดยทั่วไปประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อความ ซึ่งเรียกว่า ข้อความวัดเจตคติ (statement of attitude) และส่วนที่เป็นคำตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า เรียกรวมว่า มาตราวัดเจตคติ (attitude scales)

การสร้างข้อความวัดเจตคติมีข้อความที่ควรยึดเป็นหลักดังนี้

1. ข้อความที่สร้างขึ้น ต้องเป็นข้อความที่สามารถโต้แย้งได้ และการโต้แย้งเป็นความคิดเห็น มิใช่ข้อเท็จจริง
2. ข้อความวัดเจตคติ ต้องมีความเหมาะสมบูรณ์ และชี้ให้เห็นเจตคติอย่างเด่นชัดเพียงประการเดียว
3. ข้อความวัดต้องเป็นข้อความง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ควรเขียนเป็นประโยค เอกถกประโยค
4. ข้อความวัดเจตคติต้องสั้นกระชับรัด และได้ใจความชัดเจน
5. ข้อความวัดเจตคติแต่ละข้อ ต้องมีความคิด หรือใจความเดียวหากมีหลายความคิด หรือหลายใจความ จะทำให้กำกวม และยุ่งยากในการวิเคราะห์ อย่างเช่น ข้อความวัดเจตคติว่า การคุมกำเนิด เป็นการขัดต่อศาสนา และชนบทธรรมนิยมไทย ข้อความนี้มีสองใจความ คือ การคุมกำเนิด เป็นการขัดต่อศาสนา กับการคุมกำเนิดเป็นการขัดต่อชนบทธรรมนิยมไทย ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากในการตอบมาก กล่าวคือ ถ้าหากเห็นว่าการคุมกำเนิดขัดต่อศาสนา แต่ไม่เห็นว่ายึดต่อชนบทธรรมนิยมไทย จะตอบอย่างไร ในการวิเคราะห์ก็เช่นเดียวกัน ผลที่ได้จะหมายความว่าอย่างไร

6. การใช้ภาษาในข้อความวัดเจตคตินั้น

6.1 ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ๆ ไม่ควรใช้ศัพท์เทคนิคทางวิชาการไม่ว่าจะวัดผู้ระดับการศึกษาสูงหรือไม่ก็ตาม

6.2 การใช้คำคุณศัพท์ หรือกริยาวิเศษณ์ ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ หากหลีกเลี่ยงได้ ก็ไม่ควรให้มีในข้อความวัดเจตคติ ทั้งนี้เนื่องจาก คำคุณศัพท์ หรือกริยาวิเศษณ์นั้น มักจะทำให้ข้อความวัดเจตคติกำกวมไม่ชัดเจน เช่น คำว่า ทั้งหมด เสมอ ๆ ไม่เลย ไม่เคย เป็นครั้งคราว สบายมาก เป็นต้น

6.3 ข้อความวัดเจตคติ ไม่ควรใช้ประโยคปฏิเสธ โดยเฉพาะปฏิเสธซ้อน ห้ามใช้เป็นอันขาด ทั้งนี้เนื่องจากประโยคปฏิเสธนั้น เข้าใจยาก และเมื่อคำตอบเป็นปฏิเสธด้วย ก็จะทำให้ปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ กล่าวคือ ถ้าตอบว่าเห็นด้วย จะแปลว่าไม่เห็นด้วย และ ถ้าตอบว่าไม่เห็นด้วย จะแปลว่าเห็นด้วย เป็นต้น

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2531 : 183) กล่าวคือ มาตรฐานวัดเจตคติที่นิยมและรู้จักกันอย่างแพร่หลายมี 4 ชนิด ได้แก่

1. มาตรฐานวัดเจตคติแบบเทอร์สโตน (Thurstone's type scale)
2. มาตรฐานวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert's scale)
3. มาตรฐานวัดเจตคติแบบกัตต์แมน (Guttman's scale)
4. มาตรฐานวัดเจตคติแบบออสกู๊ด (Osgood's scale)

ส่วน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 122) มีความเห็นว่า มาตรฐานวัดเจตคติที่นิยมใช้มี 3 ชนิดคือ วิธีของเทอร์สโตน วิธีของลิเคิร์ต และวิธีวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (วิธีของออสกู๊ด)

สำหรับมาตรฐานวัดเจตคติแบบของลิเคิร์ต สามารถใช้วัดได้อย่างกว้างขวางกว่าแบบอื่น ๆ และสามารถวัดเจตคติได้เกือบทุกเรื่อง ยิ่งกว่านั้นมักจะมีความเที่ยงสูงกว่า

แบบอื่นด้วย (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธ, 2531 : 189) ประกอบด้วย ความคิดเห็น
หลาย ๆ ข้อ แต่ละข้อมีค่าเจตคติ ต่อมาตรวจวัดของข้อความต่อเนื่อง จากไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง, ไม่เห็นด้วย, เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ละมาตรวัดกำหนดค่าคะแนน
ตามลำดับจาก 5, 4, 3, 2 และ 1 หรือ 1, 2, 3, 4 และ 5 หลังจากทีรวบรวม
ข้อความแล้ว จึงนำไปทดสอบกับคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสุ่มมาเป็นตัวอย่างว่า คำถามแต่ละข้อนั้น
เชื่อถือได้ หรือไม่สามารวัดเจตคติที่ต้องการวัดได้เพียงไร จากนั้นจึงนำคำถามที่สร้าง
ขึ้นมาปรึกษาผู้รู้ เพื่อพิจารณาคำถามเหล่านั้น แล้วจึงนำคำถามนั้น ไปใช้รวบรวมข้อมูล
จากประชากรที่ต้องการวัดต่อไป (ศักดิ์ สุนทรเสน, 2531 : 46-47)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคล

ลักษณะที่แตกต่างกันของบุคคล มีผลให้พฤติกรรมต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป
ในทางที่ต่างกัน เพราะเหตุนี้ เจตคติของบุคคลจึงต่างกันออกไปด้วย ลักษณะที่แตกต่าง
ของบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว การ
มีส่วนร่วมในกิจกรรมศูนย์ ฯ ความมุ่งหวังในชีวิต การรับรู้ในกิจกรรมของศูนย์ ฯ ค่าเดิม
ที่มีต่อการพัฒนา และการคล้อยตามปทัสถานของกลุ่ม (สุเวช อินทระ, 2531 : 16-19)

อายุ จากการศึกษาของ กิติพันธ์ รุจิรกุล (2529 : 139) พบว่า อายุ และ
ประสบการณ์เป็นเครื่องบ่งชี้ และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบุคคลที่มี
อายุใกล้เคียงกันจะมีความรู้สึนึกคิด และพฤติกรรมใกล้เคียงกันด้วย แต่จากการศึกษาของ
ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 25) พบว่า อายุมีผลต่อเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ
ผู้ใหญ่ มีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ยากกว่าคนที่อายุน้อย Weinberge
(ไม่ระบุปีพิมพ์) ใน สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2526 : 197) สรุปว่า เจตคติของผู้ใหญ่
และวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผู้ใหญ่ในวัยชรา จะมีเจตคติ ไม่ยอมรับการเรียนรู้ และ
ปรับตัวในสิ่งใหม่

เพศ จากการศึกษาลักษณะบางประการของประชากร ที่มีต่อเจตคติของ
ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 95) พบว่า เพศหญิงมีแนวโน้ม ที่จะเปลี่ยนแปลง และ
ประนีประนอมมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรม ซึ่งผู้หญิงมักมีจิตใจอ่อนไหว

และประนีประนอมมากกว่าผู้ชาย ปัญญา หิรัญรัศมี (2529 : 185) ยังได้ศึกษาพบว่า เกษตรกรชาย มีความเชื่อมั่น มีเหตุผล หรือชอบตัดสินใจทำอะไรใหม่ ๆ มากกว่า เกษตรกรผู้หญิง ที่ไม่ชอบความเสี่ยง ความไม่แน่นอน ผู้หญิงชอบใช้อารมณ์ และใช้เหตุผลใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย แต่การยอมรับการเปลี่ยนแปลง ก็ไม่ได้ง่ายไปกว่าผู้ชาย ส่วน จรินทร์ สกลถาวร (2526 : 65) ได้อธิบายเกี่ยวกับ เจตคติของวัยรุ่น ที่มีต่อผู้ใหญ่ว่า โดยทั่วไปเด็กผู้หญิง จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่มากกว่าผู้ชาย บุญสม วราเอกศิริ (2529 : 127) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ถึงแม้โลกปัจจุบันจะพัฒนาก้าวหน้าไปไกลเพียงใด เป็นที่น่าสังเกตว่า เพศหญิง และเพศชาย ก็ยังมีความแตกต่างกันทางจิตวิทยา เช่น อารมณ์ และความสนใจ

การศึกษา Berrin (1964) ในสันนิลา ทนุผล (2530 : 10) รายงานว่า บุคคลที่มีการศึกษากับบุคคลที่ไม่มีการศึกษามักจะมีความรู้สึกริक्त หรือเจตคติกับตนเองที่แตกต่างกันเพราะการศึกษานั้นนับได้ว่าเป็นปัจจัย หรือกลไกสำคัญในการเปลี่ยนแปลง เจตคติของบุคคล Lehmann (1964) ใน ประสาท อิศรปริดา (2523 : 181) ได้กล่าวว่า บุคคลเมื่อเรียนในชั้นสูงขึ้น จะมีลักษณะเจตคติเปลี่ยนแปลงไป คือ จะมีการยอมรับสิ่งใหม่มากขึ้น จะมีค่านิยมแบบเก่า ๆ น้อยลง สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 59) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากเจตคติของบุคคล เกิดจากการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ ฉะนั้นการที่ได้ทราบว่า ทำอย่างไร จึงจะประสบผลสำเร็จ เมื่อลงมือปฏิบัติ ก็จะทำให้เกิดความมั่นใจในการเรียน และ ความสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติของตนเอง ไปในทิศทางที่พึงปรารถนาได้

ระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว Neugarten (1964) ในสันนิลา ทนุผล (2530 : 10) ศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว และ พัฒนาบุคลิกภาพ หมายความว่า บุคคลที่มีฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจในระดับสูงหรือระดับกลาง จะมีบุคลิกภาพที่ประสมประสานมากที่สุด และมีปัญหาทางจิตใจ หรือ การเกิดเจตคติที่ไม่ดี น้อยกว่าบุคคลซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่ำ ส่วน จรินทร์ สกลถาวร (2526 : 66) กล่าวว่า เจตคติของวัยรุ่น ที่มีต่อเพื่อนจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการยอมรับ ของสมาชิก ซึ่งมักเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจของครอบครัว ถ้าเศรษฐกิจของครอบครัวดี มักจะเป็นที่ยอมรับให้เข้ากลุ่ม และเด็กจะมีเจตคติที่ดีต่อกลุ่ม

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม จากการศึกษาของ Lewin (1947) ใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 113) พบว่า การมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาบางอย่าง ทำให้คนที่มีส่วนร่วม เกิดความรู้สึกพอใจต่อวิธีการแก้ปัญหา และ มีความรู้สึกที่ตนเอง ได้มีส่วนร่วม ในการให้ความคิดเพื่อแก้ปัญหานั้น กระบวนการเหล่านี้ ทำให้บุคคลนั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติของตนได้ สกิด วงศ์วรรค์ (2529 : 72) ให้ความสำคัญ เห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการกระทำกิจกรรมว่า เมื่อบุคคลได้มีกิจกรรมร่วมกันก็มีโอกาส ถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติ แลกเปลี่ยนให้กันและกันได้ทั้งสองฝ่าย

ความมุ่งหวังในชีวิต นาชัย ทนุผล (2529 : 9) อ้างถึง Santiago (1979) กล่าวว่า บุคคลซึ่งมีความมุ่งหวังในอาชีพของตนสูง จะมีแนวโน้ม ที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพสูงกว่า และ Santiago ที่กล่าวอ้างในคราวเดียวกัน ได้วิจัยพบว่า ผู้ที่มีความมุ่งหวังสูงจะเป็นผู้ที่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้เร็ว และจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และชุมชนของตน ซึ่ง สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 25) ได้อธิบายความหมาย ของความมุ่งหวังว่า เป็นความเชื่อ หรือ คำทำนายว่า สิ่งใดน่าจะเกิดขึ้น และสิ่งใดไม่น่าจะเกิดขึ้น ความมุ่งหวังนั้นประสบผลสำเร็จ หรือถูกต้องก็จะมีเจตคติที่ดี หรือมีความพึงพอใจในสิ่งนั้น แต่หากความมุ่งหวังผิดพลาดในสิ่งใดแล้วก็มีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

การรับรู้ในกิจกรรมของศูนย์ฯ ชัม ภูมิภาค (2526 : 63) ได้กล่าวอ้างถึงความสัมพันธ์ของเจตคติกับการรับรู้ว่า เจตคติของบุคคลเป็นผลมาจากการรับรู้เดิม มาประสมประสานกับการรับรู้ใหม่ในเรื่องนั้น ๆ สุเวช อินทะระ (2531 : 18) กล่าวว่า การรับรู้มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคล เมื่อเกิดการรับรู้แล้วก็จะก่อให้เกิดความรู้สึก และอารมณ์พัฒนามาเป็นเจตคติ และ จะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในที่สุดท้าย บุญเดิม พันรอบ (2529 : 12) ได้ศึกษาพบว่า มนุษย์เราจะไม่ตอบสนองในสิ่งเร้าทุกอย่าง จะเลือกรับรู้ตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าบางอย่างเท่านั้น และ จะเลือกเฉพาะสิ่งที่คุ้นเคย หรือ ตรงกับความรู้สึกนึกคิดภายใน ตามเจตคติ และความเหมาะสมในสถานการณ์นั้น ๆ จากผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดช่วยเหลือตนเองของ ผู้นำท้องถิ่น หลังการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่น ของ สุนิดา ทนุผล (2530 : 27) พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีการรับรู้ในแนวความคิด ของการพัฒนาในทางที่ดี จะมีแนวคิด

ช่วยเหลือตัวเองสูง อันจะส่งผลถึงการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ค่านิยมที่มีต่อการพัฒนา ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2522 : 114) ศึกษาพบว่า โดยปกติแล้วความรู้สึกนิยมชมชอบ ความพอใจ ความสนใจ ความต้องการ และความปรารถนา ในชีวิตของบุคคลนั้นเกิดจากค่านิยมที่เขามีอยู่ในจิตใจ ซึ่ง Horton and Hunt (1976) ใน น้าชัย ทนุผล (2529 : 10) ได้กล่าวถึงการวัดค่านิยมของบุคคลว่า เป็นการวัด ความดี ความงาม หรือความปรารถนาของบุคคล และเชื่อว่าค่านิยมเป็นบ่อเกิดของ ความคิดและ การกระทำของบุคคลนั้น ๆ และสรุปว่า ถ้าประชาชนมีค่านิยมต่อโครงการ พัฒนามาก การตอบสนองของประชาชน ที่มีต่อโครงการ ก็จะเป็นไปในทางบวก หาก ประชาชนมีค่านิยมในโครงการพัฒนาน้อย การตอบสนองของประชาชนจะเป็นไปในทางลบ และได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับการตอบสนอง ของประชาชน ที่มีต่อโครงการพัฒนาผู้นำ ท้องถิ่น พบว่า เกือบทั้งหมดของประชาชน มีค่านิยมต่อการพัฒนาไปทางบวก ดังนั้น ค่านิยมของบุคคล จึงมีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลว ของโครงการพัฒนา เช่นกัน

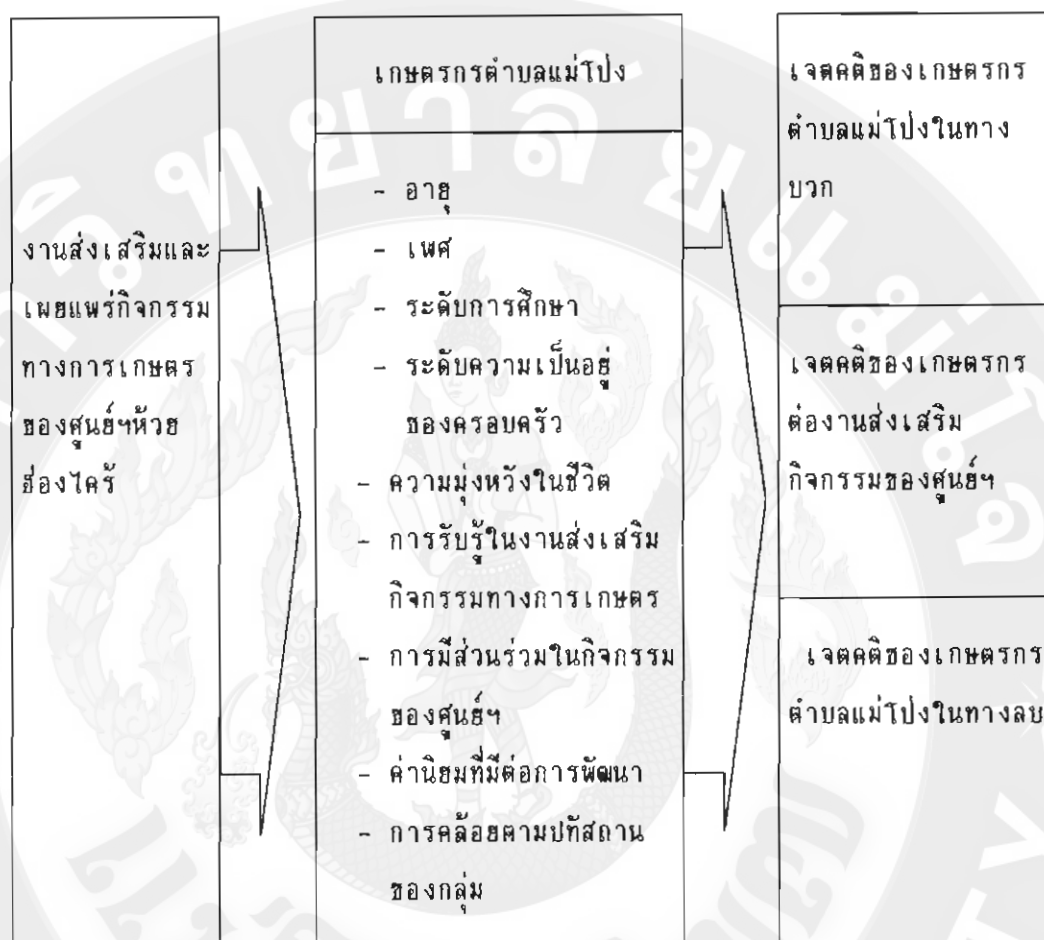
การคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม Lewin (1947) ใน ถวิล ธาราโกชน์ (2526 : 74) ว่าได้ศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาทางสังคม พบว่าปทัสฐานกลุ่ม (group norm) มีอิทธิพล ต่อการที่จะทำให้บุคคลตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเจตคติ ไปในทิศทางหนึ่ง ทิศทางใดได้ ทั้งนี้เป็นเพราะการผลักดันของกลุ่ม (group pressure) มีอิทธิพล เหนือสมาชิกในกลุ่ม และสามารถ ที่จะบังคับให้บุคคลอยู่ในแบบแผนชนบทธรรมเนียมประเพณี และปทัสฐาน จากสาเหตุนี้พอจะชี้ให้เห็นได้ว่า บุคคลที่คล้อยตามกลุ่มมาก ๆ เป็นคนที่ยาก ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเจตคติเพราะฉะนั้น หากเราจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเจตคติของบุคคล เราต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเจตคติของบุคคลนั้นพร้อม ๆ กัน ส่วน ประสาท อิศรปรีดา (2523 : 178) ให้ความเห็นว่า สมาชิกกลุ่มปฐมภูมิ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนฝูง เพื่อนเล่น และบุคคลที่ใกล้ชิด มักจะมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน เหมือน ๆ กัน เป็นผลจากแรงผลักดันภายในกลุ่ม ที่ทุกคนปฏิบัติคล้อยตามกัน นอกจากนี้ น้าชัย ทนุผล (2529 : 153) ได้กล่าวถึงสมาชิกกลุ่มว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีชีวิตอยู่ ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน กลุ่มมีอิทธิพลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของคนเป็นอย่างมาก กลุ่มช่วยให้ เกิดการเรียนรู้ พัฒนาบุคลิกภาพ ก่อให้เกิดพลังต่อรอง และ ช่วยในการเปลี่ยนแปลง

เจตคติของบุคคลได้ง่าย และ มีอิทธิพลถึงการปฏิบัติงานของคนรวมกันเป็นกลุ่มอีกด้วย

กรอบแนวความคิดรวบยอด (Conceptual Framework)

งานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร เป็นกิจกรรมที่เน้นการเผยแพร่ผลงาน การศึกษาค้นคว้า ซึ่งศูนย์ฯ เห็นว่าเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร และสอดคล้องกับการดำรงวิถีชีวิตของประชากร ดังนั้น เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้รับส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการ บ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในงานส่งเสริม และเผยแพร่ผลงานการศึกษาของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ได้อีกอย่างหนึ่ง

จากการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ลักษณะส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว ความ มุ่งหวังในชีวิต การรับรู้ในกิจกรรมของงานส่งเสริม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของงานส่งเสริม ค่านิยมที่มีต่อการพัฒนา และการคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ เกษตรกรมีเจตคติต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรแตกต่างกันออกไป งานวิจัยเรื่อง เจตคติของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ศึกษา การพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ แสดงกรอบแนวความคิดรวบยอด ของความสัมพันธ์ของตัวแปร ไว้ในภาพที่ 3

ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม
(Independent Variables) (Dependent Variables)

แผนภูมิที่ 3 แนวความคิดรวบยอด (Conceptual Model)

สมมุติฐาน
(Hypotheses)

จากการศึกษาเอกสารรายงานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

1. เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้เป็นไปในทางบวก

2. เจตคติของเกษตรกร ที่ได้รับการอบรมด้านเกษตร ตลอดจนสนับสนุนพันธุ์ไม้จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้และเกษตรกรทั่วไปของตำบลแม่โป่งแตกต่างกัน

ห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่อง "เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้"

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Study)

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้คือ หมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอคอสระแก่ง จังหวัดเชียงใหม่

ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลแม่โป่งเป็นตำบลหนึ่งในเขตอำเภอคอสระแก่ง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอ ห่างจากที่ว่าการอำเภอคอสระแก่ง 13 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 37,555 ไร่ หรือ เป็นร้อยละ 0.26 ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลเชิงคอส และตำบลป่าเมี่ยง โดยมีแนวสันเขาเป็นเขตแดน

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง โดยมีลำห้วยเป็นแนวเขตแดน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง โดยมีสันเขาเป็นแนวเขตแดน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลป่าป๋อง ตำบลแม่ฮ้อยเงิน โดยมีที่นาเป็นแนวเขตแดน

การแบ่งเขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 10 หมู่บ้าน คือ บ้านตลาดขี้เหล็ก บ้านป่าไผ่ บ้านหัวบอน บ้านแม่โป่ง (หมู่ที่ 4) บ้านแม่โป่ง (หมู่ที่ 5) บ้านหัวอ่าง บ้านต้นผึ้ง บ้านแม่ฮ่องไคร้ บ้านป่าไม้แดง บ้านหัวบ่อทอง

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบเชิงเขา และภูเขา อยู่ในชั้นความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 340 เมตร ลักษณะพื้นที่ลาดเอียงในแนวเหนือมาใต้ และจากตะวันออกมาตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีลำห้วยอยู่โดยทั่วไป มีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำห้วยฮ่องไคร้ อ่างเก็บน้ำห้วยก้า และ คลองชลประทานแม่กวาง ซึ่งปัจจุบันไม่ค่อยมีน้ำ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปจึงแห้งแล้ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sampling)

ประชากร (Population) ทั้งหมดของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรทั้งสิ้น 5,039 คน คิดเป็นจำนวนครัวเรือน 1,357 ครัวเรือน ประกอบอาชีพทางการเกษตรร้อยละ 70 ของครัวเรือนประชากรทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกข้าวเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือ การปลูกถั่วเหลือง กระเทียมหอมแดง และ อื่น ๆ (สำนักงานเกษตรอำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่, 2532 : 9)

ผู้วิจัยสรรหากุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกตัวแทนประชากรจากหัวหน้าครอบครัวเกษตรกร 1,357 ครอบครัว ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% ของ Darwin (1977) ใน นำชัย ทนุผล (2532 : 137) ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 225 คน

จากนั้นคำนวณหากลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้สูตรของ Negtalon (1983) ใน นำชัย ทนุผล (2532 : 134)

$$nN1$$

สูตร

$$n_1 = \frac{N1}{N}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง N = จำนวนประชากรทั้งหมด N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง n_1 = จำนวนตัวอย่างที่สุ่มจากประชากรแต่ละกลุ่ม

จากการคำนวณ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (จำนวนครัวเรือนเกษตรกร)	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านตลาดหลัก	84	14
2	บ้านป่าไผ่	180	30
3	บ้านหัวบอน	137	23
4	บ้านแม่โป่ง (บ้านจ่อ)	238	40
5	บ้านแม่โป่ง	183	30
6	บ้านหัวข่าง	146	24
7	บ้านต้นผึ้ง	72	12
8	บ้านแม่ฮ่องไคร้	67	11
9	บ้านป่าไม้แดง	134	22
10	บ้านหัวบ่อทอง	116	19
รวม		1,357	225

ที่มาของประชากร : สำนักงานเกษตรอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ (2532 : 10)

ในการเก็บข้อมูลได้จัดแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ได้แก่ เกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง จำนวน 10 หมู่บ้าน และได้รับการสนับสนุนติดต่อ และสอดคล้องมุมมอง, ด้านโรงเรียน เพาะเห็ดและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเพาะเห็ด จำนวน 164 คน (จาก 164 ครัวเรือน) คำนวณตามสัดส่วนประชากรโดยใช้สูตรของ Negtalon (1983) ใน นำชัย ทนผล (2532 : 134) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 27 คน
2. เกษตรกรทั่วไปซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 1,193 ครัวเรือน ตามสัดส่วนประชากรโดยใช้สูตร Negtalon (1983) ใน นำชัย ทนผล (2532 : 134) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 198 คน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

(Operational Definitions)

เจตคติของเกษตรกรที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ห้วยฮ่องไคร้ หมายถึง ความรู้สึกของเกษตรกร ที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งแสดงออกเป็นความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งวัดโดยวิธีการให้คะแนนแบบ Likert โดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นว่า "เห็นด้วย" "ไม่แน่ใจ" "ไม่เห็นด้วย" ต่อข้อความที่กำหนดให้ แล้วนำคะแนนรวมของแต่ละข้อความมารวมกันเป็นคะแนน เจตคติของเกษตรกรแต่ละคนและนำคะแนนรวม แต่ละคน รวมกัน เพื่อหาค่าเฉลี่ย แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ที่คำนวณได้โดยอาศัยหลัก ของ ดร.ช ชาญตระกูล (2529 : 19) ดังนี้

เห็นด้วย = 3 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.00 มีเจตคติที่ดี

ไม่แน่ใจ = 2 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67-2.33 มีเจตคติปานกลาง

ไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 มีเจตคติไม่ดี

สำหรับเกษตรกร ที่มีคะแนนรวม เท่ากับ หรือ มากกว่าค่าเฉลี่ย 2.34 จะถือได้ว่ามีเจตคติดี ต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ หัวฮ่องไคร้ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 1.67 จะถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติไม่ดีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ หัวฮ่องไคร้

สภาพส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่โดยทั่ว ๆ ไปของเกษตรกรที่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านเป้าหมายของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพทางจิตวิทยา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงเฉพาะตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- อายุ หมายถึง อายุบริบูรณ์ของเกษตรกรนับถึง พ.ศ. 2535
- เพศ หมายถึง เพศชาย หรือเพศหญิงของเกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวเกษตรกร
- ระดับการศึกษา หมายถึง การเรียนหนังสือของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งเรียนจบชั้นเรียนระดับใด
- ระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ ทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง รวมถึงอำนาจความสะดวกต่าง ๆ ภายในครอบครัว โดยให้เกษตรกรระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่และใช้เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านเรือน
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ หมายถึง การที่เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม หรือ ร่วมแก้ไขปัญหในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรของศูนย์ฯ สำหรับมาตรการวัด และการให้คะแนน โดยให้เกษตรกรระบุความเห็น ว่า "ทุกครั้ง" "บ่อยครั้ง" "นาน ๆ ครั้ง" และ "ไม่เคย" ต่อข้อความที่กำหนดให้ จากนั้นจะนำคะแนนของแต่ละข้อความมารวมกันเป็นคะแนนของการมีส่วนร่วม

ร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมของศูนย์ฯ หัวข้อใดก็ได้ นำคะแนนรวมของเกษตรกรแต่ละคนมารวมกัน เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย เป็นคะแนนระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยที่คำนวณ ซึ่งอาศัยหลักของ ครุฑ หมายเหตุระกฏ (2529 : 19) ดังนี้

ทุกครั้ง = 3 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.26 - 3.00

มีส่วนร่วมในกิจกรรมสูงมาก

บ่อยครั้ง = 2 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.25

มีส่วนร่วมในกิจกรรมสูง

นาน ๆ ครั้ง = 1 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.76 - 1.50

มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่ำ

ไม่เคย = 0 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.01 - 0.75

ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ดังนั้นหากผู้ใดได้คะแนนเท่ากับ หรือมากกว่าค่าเฉลี่ย 2.26 จะถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนร่วม ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ สูงมาก และ ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 0.76 จะถือว่าผู้นั้นไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ หัวข้อใดก็ได้

- ความมุ่งมั่นในชีวิต หมายถึง ความต้องการ . ความปรารถนา หรือเป้าหมายชีวิตของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ในด้านความเป็นอยู่ในอนาคตที่มุ่งมั่นไว้ การวัดความมุ่งมั่นในชีวิต จะวัดโดยวิธีการให้คะแนนแบบ Likert โดยเกษตรกรระบุตามระดับความต้องการ ที่ตนเองมุ่งมั่นว่า "มากที่สุด" "มาก" "ปานกลาง" "น้อย" และ "น้อยมาก" ต่อข้อความที่กำหนดให้ จากนั้นนำคะแนนของแต่ละข้อความมารวมกัน เป็นคะแนนของความมุ่งมั่นในชีวิตของเกษตรกร และนำคะแนนรวมของเกษตรกรแต่ละคน มารวมกันเพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย เป็นระดับคะแนนความมุ่งมั่นในชีวิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ที่คำนวณได้ซึ่งอาศัยหลักของ ครุฑ หมายเหตุระกฏ (2529 : 19) ดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	มีความมุ่งมั่นในชีวิตมากที่สุด
มาก	=	4	คะแนน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก
เฉลี่ย ๆ	=	3	คะแนน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	มีความมุ่งมั่นในชีวิตระดับปานกลาง
น้อย	=	2	คะแนน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย
น้อยมาก	=	1	คะแนน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อยมาก

ดังนั้นหากผู้ใดได้คะแนนเท่ากับ หรือ มากกว่าค่าเฉลี่ย 4.21 จะถือว่าเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในชีวิตสูงมาก และหากผู้ใดที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 1.81 จะถือว่าผู้นั้นมีความมุ่งมั่นในชีวิตต่ำมาก

- การรับรู้ในกิจกรรมของงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ หัวข้อองค์ใด หมายถึง การตัดสินใจ การรับทราบ หรือ การรับรู้เกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ หัวข้อองค์ใด การวัดการรับรู้ในกิจกรรม ของงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ หัวข้อองค์ใด วัดโดยวิธีการให้คะแนนแบบ Likert โดยเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ระบุความคิดเห็นว่า "ดี" "ไม่มีความคิดเห็น" "ไม่ดี" ต่อข้อความที่กำหนดให้ จากนั้น นำคะแนนของแต่ละข้อความมารวมกัน เป็นคะแนนของการรับรู้ เกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ฯ หัวข้อองค์ใด ของเกษตรกร และนำคะแนนรวม ของเกษตรกร แต่ละคนมารวมกัน เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย เป็นคะแนนระดับการรับรู้ ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ หัวข้อองค์ใด แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ที่คำนวณได้ โดยอาศัยหลักของ ครุฑ หาญตระกูล (2529 : 19) ดังนี้

ดี	=	3	คะแนน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.34 - 3.00	มีการรับรู้ที่ดี
----	---	---	-------	------------------	-------------	------------------

ไม่มีความเห็น = 2 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33

การรับรู้ระดับปานกลาง

ไม่ดี = 1 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66

การรับรู้ที่ไม่ดี ไม่ทราบเรื่องราว
อะไรเลย

สำหรับเกษตรกร ที่มีคะแนนเท่ากับ หรือมากกว่าค่าเฉลี่ย 2.34 จะถือว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ในระดับที่ดี และเกษตรกร ที่มีคะแนนรวมน้อยกว่าค่าเฉลี่ย 1.67 จะถือว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ หัวข้อใดในระดับที่ไม่ดี

- **ค่านิยมที่มีต่อการพัฒนา** หมายถึง ความรู้สึก ความพอใจ และความ ต้องการของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง วัดด้วยวิธีการให้คะแนนแบบ Likert โดยเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งระบุว่า "ใช่" "ไม่รู้" และ "ไม่ใช่" ต่อข้อความที่กำหนดให้ จากนั้น นำคะแนนของแต่ละข้อความมารวมกัน เป็นคะแนนค่านิยมที่ เกษตรกรมีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ และนำคะแนนรวมของเกษตรกรแต่ละคน มารวมกันเพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย เป็นคะแนนระดับค่านิยม ที่เกษตรกรมีต่องานส่งเสริม กิจกรรมการเกษตร แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ โดยอาศัยหลักของ ครุฑ หาญตระกูล (2529 : 19) ดังนี้

ใช่ = 3 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.00 มีค่านิยมดี

ไม่รู้ = 2 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33 มีค่านิยมปานกลาง

ไม่ใช่ = 1 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66 มีค่านิยมไม่ดี

สำหรับเกษตรกร ที่ได้คะแนนเท่ากับ หรือมากกว่าค่าเฉลี่ย 2.34 จะถือว่าเป็นผู้ที่มี ค่านิยมต่องานส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรในทางบวก ในขณะที่ผู้ที่ได้คะแนนรวม น้อยกว่าค่าเฉลี่ย 1.67 ถือว่าเป็นผู้ที่มีค่านิยมต่อการพัฒนาในทางลบ

- **การคัดลอกตามบันทึกสถานของกลุ่ม** หมายถึง การเห็นด้วย เห็นชอบและคัดลอก ตามกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านงานส่งเสริมการเกษตร การจัดการคัดลอกตาม

ปัทมสถานของกลุ่มนั้น วัดโดยวิธีการให้คะแนนแบบ Likert โดยให้เกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่งระบุความเห็นว่าเป็น "ใช่" "ไม่รู้" และ "ไม่ใช่" ต่อข้อความที่กำหนดให้ จากนั้นนำคะแนนของแต่ละข้อความ มารวมกัน เป็นคะแนนการปฏิบัติตามกลุ่ม ของเกษตรกร และนำคะแนนรวมของเกษตรกรแต่ละคน มารวมกันเพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย เป็นคะแนนระดับการคล้อยตามปัทมสถานของกลุ่ม แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ที่คำนวณได้ โดยอาศัยหลักของ ดร.น. หาญตระกูล (2529 : 19) ดังนี้

ใช่ = 3 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.00

การคล้อยตามปัทมสถานสูง

ไม่รู้ = 2 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33

การคล้อยตามปัทมสถานปานกลาง

ไม่ใช่ = 1 คะแนน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66

การคล้อยตามปัทมสถานต่ำ

สำหรับเกษตรกร ที่มีคะแนนรวมเท่ากับ หรือมากกว่าค่าเฉลี่ย 2.34 จะถือว่า เป็นผู้คล้อยตามกลุ่ม หรือบุคคลส่วนมากในหมู่บ้าน และขณะเดียวกันผู้ที่ได้ คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 1.67 จะถือว่า เป็นผู้ไม่คล้อยตามกลุ่ม หรือ บุคคลส่วนมากในหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

(The Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended question) และแบบปลายปิด (close-ended question) จำนวน 1 ชุด มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูล และรายละเอียด เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งที่มีต้องงานส่งเสริมการ

เกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับเจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

การทดสอบแบบสอบถาม

(Pre-testing of Instruments)

1. เสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากแนวทางในการตรวจเอกสาร เพื่อพิจารณาและแก้ไขปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (content validity)

2. นำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลจากเกษตรกรตำบลป่าเมี่ยง อำเภอคอสระแก้ง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีสภาพพื้นที่และความเป็นอยู่ใกล้เคียงกันกับเกษตรกรตำบลแม่โป่ง จำนวน 20 คน

3. นำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยการวิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of alpha) โดยใช้สูตรตามแบบของ Cronbach (1963) ใน นำชัย ทนุผล (2531 : 97-98) โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ปรากฏค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.90 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ เท่ากับ 90 %

วิธีการรวบรวมข้อมูล

(Data Collection Procedures)

การรวบรวมข้อมูลของการวิจัยนี้ใช้วิธีแบบสัมภาษณ์ ตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้นผู้วิจัยได้จัดคณะผู้รวบรวมข้อมูลร่วมกับผู้วิจัย จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ระดับปริญญาตรี 2 คน และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 2 คน โดย

ก่อนออกแจกแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการแนะนำ ชักชวนการใช้แบบสอบถามให้เข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รวมไปถึงเทคนิค การสร้างความเข้าใจ และการมีมนุษยสัมพันธ์กับเกษตรกร เป็นแนวเดียวกันทุกคน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นบรรณาธิกรณข้อมูล ที่ได้มาจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการจัดหมวดหมู่ รวบรวมค่าต่าง ๆ ของการวัดตัวแปร แจกแจงความถี่ จัดกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม แล้วนำข้อมูลเข้ารหัสเครื่องคอมพิวเตอร์และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1 ร้อยละ เพื่อแจกแจงความถี่ในการจัดลำดับ สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และ จิตวิทยาของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าเฉลี่ย เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดการกระจายของลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และ จิตวิทยาของกลุ่มตัวอย่าง

2.3 สถิติ t-test เพื่อหาความแตกต่างเจตคติของกลุ่มประชากร ตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนสนับสนุนช่วยเหลือ ด้านพันธุ์ไม้ และ โรงเรือนในการเพาะเห็ด กับกลุ่มที่เป็นเกษตรกรทั่วไปในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 20 เดือน คือเมษายน 2535 -
กันยายน 2536

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULT AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาเจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง จำนวน 10 หมู่บ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนสนับสนุนด้านคมนาคมมาวัง ยอดมะม่วงพันธุ์ดี โรงเรียนเพาะเห็ด และอุปกรณ์ในการเพาะเห็ด จำนวน 164 คน และกลุ่มเกษตรกรทั่วไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 1,193ครัวเรือน การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ได้รวมเอาผลการวิจัย และวิจารณ์เป็นส่วนเดียวกัน โดยนำเสนอเป็นตอนๆดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูล และรายละเอียด เกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

ตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับ เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

ตอนที่ 1 สภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

1.1 สภาพส่วนบุคคลของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง

สภาพส่วนบุคคลของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจาก เพศ อายุ และระดับการศึกษา ดังรายละเอียดในตาราง 2

1.1.1 เพศ

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 87.1 หรือจำนวน 196 คน) และเป็นเพศหญิงร้อยละ 12.9 (จำนวน 29 คน)

1.1.2 อายุ

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ในเขตตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (จำนวน 100 คน หรือร้อยละ 44.4) รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี (จำนวน 57 คนหรือ ร้อยละ 25.3) อายุ 51-60 ปี (จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 16) อายุ 21-30 ปี (จำนวน 31 คน หรือร้อยละ 13.8) และ อายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนเพียง 1 คน (หรือร้อยละ 0.4)

1.1.3 ระดับการศึกษา

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ในเขตตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (จำนวน 195 คนหรือร้อยละ 86.7) รองลงมาคือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 (จำนวน 25 คน หรือร้อยละ 11.1) เรียนไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 1.8) และไม่เรียนหนังสือ (จำนวน 1 คน หรือร้อยละ 0.4) แสดงว่าเกษตรกรตำบลแม่โป่งสามารถอ่าน และเขียนหนังสือได้เกือบทุกคนแล้ว

ตาราง 2 สถานภาพส่วนบุคคล ของเกษตรกรในตำบลแม่โป่ง

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
(n=225)		
1. เพศ		
ชาย	196	87.1
หญิง	29	12.9

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (n=225)	คิดเป็นร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	0.4
ระหว่าง 21-30 ปี	31	13.8
ระหว่าง 31-40 ปี	100	44.4
ระหว่าง 41-50 ปี	57	25.3
ระหว่าง 51-60 ปี	36	16.0
3. ระดับการศึกษา		
ไม่เรียนหนังสือ	1	0.4
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	4	1.8
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	195	86.7
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 - มัธยมศึกษาปีที่ 3	25	11.1

1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ ของเกษตรกรในตำบลแม่โป่ง

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ของเกษตรกร ในตำบลแม่โป่ง อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจากความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไปของครอบครัวเกษตรกร และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายละเอียดต่าง ๆ ได้แสดงในตาราง 3

1.2.1 สภาพการสมรส

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ในเขตตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่สมรสแล้วและอยู่ร่วมกัน (จำนวน 204 คน หรือร้อยละ 90.6) รองลงมาเป็นโสด (จำนวน 15 คน หรือร้อยละ

6.7) หย่าหรือ เป็นหม้าย (จำนวน 6 คน หรือร้อยละ 2.7)

1.2.2 ศาสนา

ศาสนาของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ (จำนวน 225 คน)

1.2.3 สมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกในครอบครัวเกษตรกรส่วนใหญ่มี 4 คน (จำนวน 91 ครอบครัว หรือร้อยละ 40.4) รองลงมา สมาชิกในครอบครัวมีจำนวน 3 คน (จำนวน 61 ครอบครัว หรือร้อยละ 27.1) ครอบครัวเกษตรกร มีจำนวน 5 คน (จำนวน 35 ครอบครัว หรือร้อยละ 15.6) ครอบครัวเกษตรกร มี 2 คน (จำนวน 25 ครอบครัว หรือร้อยละ 11.1) และครอบครัวเกษตรกร มีจำนวน 7 คน (จำนวน 4 ครอบครัว หรือ ร้อยละ 1.8)

1.2.4 สถานภาพในฐานะสมาชิกครอบครัว

เกษตรกรหัวหน้าครอบครัวผู้ให้ข้อมูล ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่มีสถานภาพในฐานะสมาชิกครอบครัวเป็นพ่อ (จำนวน 171 คน หรือร้อยละ 76.0) สถานภาพในฐานะสมาชิกครอบครัว เป็นแม่ (จำนวน 26 คน หรือร้อยละ 11.6) มีสถานภาพเป็นบุตร (จำนวน 26 คน หรือร้อยละ 11.6) และมีสถานภาพเป็นผู้สูงอายุ (จำนวน 2 คน หรือร้อยละ 0.9)

1.2.5 อาชีพหลัก

เกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร (จำนวน 215 คน หรือร้อยละ 95.6) รับจ้างทางด้านการเกษตร (จำนวน 8 คน หรือร้อยละ 3.6) และน้อยที่สุดมีอาชีพ หางของป่า (จำนวน 2 คน หรือ ร้อยละ 0.9)

1.2.6 อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ทำการเกษตร

เกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ส่วนมากไม่มีอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้อำนวยความสะดวกทำการเกษตร (จำนวน 138 คน หรือร้อยละ 61.3) รองลงมาคือเกษตรกรมีรถไถเดินตาม (จำนวน 47 คน หรือร้อยละ 20.9) เกษตรกรที่มี วัว, ควาย (จำนวน 33 คน หรือร้อยละ 14.7) และเกษตรกรที่มีรถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่เพื่อใช้ในการเกษตร (จำนวน 7 คน หรือร้อยละ 3.1) แสดงว่า เกษตรกรในตำบลแม่โป่ง ส่วนมากเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมพื้นที่ทำการเกษตร เช่น การไถพรวน เนื่องจากไม่มีวัว ควาย หรือรถไถเดินตาม

1.2.7 สภาพที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง (จำนวน 124 คน หรือร้อยละ 55.1) รองลงมาเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร (จำนวน 60 คน หรือร้อยละ 26.7) เกษตรกรที่ทำการเกษตรโดยเช่าที่ดินเป็นบางส่วน และมีที่ดินบางส่วนเป็นของตนเอง (จำนวน 20 คนหรือร้อยละ 8.9) เกษตรกรไม่ที่ดินทำการเกษตร (จำนวน 21 คน หรือ ร้อยละ 9.3) แสดงว่า เกษตรกรในตำบลแม่โป่ง มีพื้นที่เพื่อใช้ในการเกษตรไม่ครบทุกครัวเรือน

1.2.8 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในระดับ 1-5 ไร่ (จำนวน 148 คน หรือร้อยละ 65.8) รองลงมาคือ พื้นที่ทำการเกษตรในระดับ 5-10 ไร่ (จำนวน 42 คน หรือร้อยละ 18.7) เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตร ในระดับ 10-15 ไร่ (จำนวน 11 คน หรือร้อยละ 4.9) เกษตรกรที่มีพื้นที่มากกว่า 15 ไร่ (จำนวน 3 คนหรือร้อยละ 1.3) ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรเลย (จำนวน 21 คน หรือร้อยละ 9.3) แสดงว่าเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ส่วนใหญ่ทำการเกษตรขนาดเล็ก เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวนน้อย

1.2.9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

เกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 1,600 บาท (จำนวน 112 คน หรือร้อยละ 49.8) รองลงมา คือเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ในช่วง 1,600 – 2,000 บาท (จำนวน 58 คน หรือร้อยละ 25.8) เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 2,000 – 2,500 บาท (จำนวน 22 คน หรือร้อยละ 9.8) เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,500 – 3,000 บาท (จำนวน 18 คน หรือร้อยละ 8.0) และเกษตรกร ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 3,000 บาท (จำนวน 15 คน หรือร้อยละ 6.7) จากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนครึ่งหนึ่ง ที่เกษตรกรมีอัตรารายได้ต่ำ ซึ่งต่างจากรายได้ของคณนอกสาขาเกษตรในปี 2533 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 7,111.9 บาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2535 : 40) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาที่ผ่านมา ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการฐานะ ของเกษตรกร ให้ทัดเทียมกับคนในสาขาอื่น ๆ เท่าใดนัก

1.2.10 อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการคมนาคม

เกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งส่วนใหญ่ มีรถมอเตอร์ไซด์เพื่อใช้ในการคมนาคม (จำนวน 157 คน หรือร้อยละ 69.8) รองลงมา คือ เกษตรกร ที่ใช้รถจักรยาน 2 ล้อในการคมนาคม (จำนวน 38 คน หรือร้อยละ 16.9) เกษตรกรมีรถยนต์ในการคมนาคม (จำนวน 20 คน หรือร้อยละ 8.9) และเกษตรกร ที่ไม่มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการคมนาคม (จำนวน 10 คน หรือร้อยละ 4.4) แสดงว่า การคมนาคมติดต่อสื่อสาร ของตำบลแม่โป่งสามารถทำได้สะดวก และรวดเร็ว

1.2.11 แสงสว่างภายในบ้าน

เกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีไฟฟ้าใช้ เป็นแสงสว่างภายในบ้าน (จำนวน 219 คน หรือร้อยละ 97.3) รองลงมา ใช้ตะเกียงน้ำมัน (จำนวน 3 คน หรือ ร้อยละ 1.3) เกษตรกรที่ใช้หม้อแบตเตอรี่ให้แสงสว่างในบ้าน (จำนวน 2 คนหรือร้อยละ 0.9) และใช้ตะเกียงเจ้าพายุ เพื่อให้แสงสว่างในบ้าน

(จำนวน 1 คน หรือร้อยละ 0.4) แสดงว่า การไฟฟ้าในเขตตำบลแม่โป่ง ยังดำเนินการ ไม่ครบทุกครัวเรือน

ตาราง 3 ลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัวเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

ลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n=225)	คิดเป็นร้อยละ
1. สภาพการสมรส		
1.1 โสด	15	6.7
1.2 แต่งงาน	204	90.6
1.3 หม้าย (หย่าหรือเสียชีวิต)	6	2.7
2. ศาสนาพุทธ	225	100.0
3. สมาชิกในครอบครัว		
3.1 2 คน/ครอบครัว	25	11.1
3.2 3 คน/ครอบครัว	61	27.1
3.3 4 คน/ครอบครัว	91	40.4
3.4 5 คน/ครอบครัว	35	15.6
3.5 6 คน/ครอบครัว	9	4.0
3.6 7 คน/ครอบครัว	4	1.8
4. สถานภาพในฐานะสมาชิกครอบครัว		
4.1 พ่อ	171	76.0
4.2 แม่	26	11.6
4.3 บุตร	26	11.6
4.4 ผู้อาศัย	2	0.9
5. อาชีพหลัก		
5.1 ทำการเกษตร	215	95.6
5.2 รับจ้างการเกษตร	8	3.6
5.3 หาของป่า	2	0.9

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n=225)	คิดเป็นร้อยละ
6. อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ทำการเกษตร		
6.1 รถแทรกเตอร์	7	3.1
6.2 รถไถเดินตาม	47	20.9
6.3 วัวหรือควาย	33	14.7
6.4 ไม่มี	138	61.3
7. สภาพการถือครองที่ดินทำการเกษตร		
7.1 มีที่ดินของตนเอง	124	55.1
7.2 เช่าบางส่วน	20	8.9
7.3 เช่าทั้งหมด	60	26.7
7.4 ไม่มีเลข	21	9.3
8. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร		
8.1 มากกว่า 15 ไร่	3	1.3
8.2 จำนวน 10-15 ไร่	11	4.9
8.3 จำนวน 5-10 ไร่	42	18.7
8.4 จำนวน 1-5 ไร่	148	65.8
8.5 ไม่มี	21	9.3
9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
9.1 มากกว่า 3,000 บาท	15	6.7
9.2 จำนวน 2,500-3,000 บาท	18	8.0
9.3 จำนวน 2,000-2,500 บาท	22	9.8
9.4 จำนวน 1,600-2,000 บาท	58	25.8
9.5 ต่ำกว่า 1,600 บาท	112	49.8
10. อุปกรณ์อำนวยความสะดวก		
10.1 รถยนต์	20	8.9

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n=225)	คิดเป็นร้อยละ
10.2 มอเตอร์ไซด์	157	69.8
10.3 รถจักรยาน	38	16.9
10.4 ไม่มีเลย	10	4.4
11. แสงสว่างภายในบ้าน		
11.1 ไฟฟ้า	219	97.3
11.2 แบตเตอรี่	2	0.9
11.3 ตะเกียงเจ้าพายุ	1	0.4
11.4 ตะเกียงน้ำมัน	3	1.3

1.3 ลักษณะทางสังคม และจิตวิทยาของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

ลักษณะทางสังคม และจิตวิทยา ของเกษตรกร ในตำบลแม่โป่ง อำเภอ ดอกสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจากระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริม การเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้, ระดับความมุ่งหวังในชีวิต, ระดับการรับรู้ในกิจกรรม งานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้, ระดับค่านิยมที่ต้องงานพัฒนาการเกษตร และระดับการคล้อยตามปทัสถานกลุ่มของเกษตรกร มีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เป็น การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมและการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมงานส่งเสริมการ เกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งก่อให้เกิดผลการเรียนรู้โดยการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางร่างกายเท่านั้น หากรวมการมีส่วนร่วมทั้งด้านความคิด ความรู้สึก

จินตนาการและความเข้าใจ จากตาราง 4 ได้แสดงถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จำนวน 6 ข้อความ โดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ย (Mean score) ของแต่ละข้อความ พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนสนับสนุนพันธุ์ไม้ จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ อยู่ในระดับสูง เนื่องจากมีส่วนร่วมในกิจกรรมบ่อยครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.37 - 2.25 ตามลำดับ ดังนี้

1. ร่วมประชุมเมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ นัดหมายประชุม (คะแนนเฉลี่ย 2.25)
2. รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จัดขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 1.93)
3. ร่วมทัศนศึกษาศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ กับเพื่อนบ้าน ตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จัดขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 1.74)
4. ร่วมทำงานเป็นกลุ่มตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มอบหมาย (คะแนนเฉลี่ย 1.70)
5. ร่วมแสดงความคิดเห็น เมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เริ่มดำเนินงาน (คะแนนเฉลี่ย 1.40)
6. ขอคำปรึกษาแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร (คะแนนเฉลี่ย 1.37)

แสดงว่าการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของเกษตรกร ในตำบลแม่โป่ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ ดังที่ สกิต วงศ์สวรรค์ (2525: 72) ได้ให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการกระทำกิจกรรมว่า เมื่อบุคคลได้ มีกิจกรรมร่วมกัน ก็มีโอกาสนำมาทบทวนความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติ แลกเปลี่ยน

ไว้กันและกันได้ทั้งสองฝ่าย

ตาราง 4 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของเกษตรกร
กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ($n = 27$)

ประเภทการมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ร่วมประชุมเมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯนัดหมาย	2.25	สูง
2. รับการฝึกอบรมตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯจัดขึ้น	1.93	สูง
3. ร่วมแสดงความคิดเห็น เมื่อศูนย์ฯเริ่มกิจกรรม	1.40	สูง
4. ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม ตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯมอบหมาย	1.70	สูง
5. ทักทายปรึกษาร่วมกับเพื่อนบ้าน ตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯจัดขึ้น	1.74	สูง
6. ขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เมื่อมีปัญหา	1.37	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม	1.73	สูง

หมายเหตุ :	ระดับการมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย
	สูงมาก	2.26 - 3.00
	สูง	1.51 - 2.25
	ต่ำ	0.76 - 1.50
	ต่ำมาก	0.01 - 0.75

สำหรับเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จาก
ตาราง 5 พบว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรม งานส่งเสริมด้านการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วย
ฮ่องไคร้ อยู่ในระดับต่ำมาก เนื่องจากไม่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีจำนวน 5 ข้อความ
มีคะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง (0.14-0.74) ตามลำดับ ดังนี้

1. ทักทายปรึกษาร่วมกับเพื่อนบ้าน ตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น (คะแนนเฉลี่ย
0.74)

2. ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม ตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ มอบหมาย (คะแนนเฉลี่ย 0.70)
3. ขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เมื่อมีปัญหาด้านเกษตร (คะแนนเฉลี่ย 0.51)
4. ร่วมแสดงความคิดเห็น เมื่อศูนย์ฯ เริ่มดำเนินกิจกรรม (คะแนนเฉลี่ย 0.50)
5. รับการฝึกอบรมตามที่ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 0.14)

มีเพียง 1 ข้อความ กลุ่มเกษตรกร ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีส่วนร่วมในกิจกรรม งานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ อยู่ในระดับต่ำ คือ ร่วมประชุม เมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ นัดหมาย (คะแนนเฉลี่ย 1.50)

เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทุกข้อความ ของกลุ่มเกษตรกร ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีค่าเท่ากับ 0.68 ซึ่งหมายความว่า กลุ่มเกษตรกรที่ไม่รับการฝึกอบรม จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ต่ำมาก เหตุผลเนื่องจาก เกษตรกรยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของศูนย์ฯ จึงขาดแรงจูงใจ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริม และในขณะเดียวกัน การวางแผนงานส่งเสริม ส่วนใหญ่เป็นการวางแผน จากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งอาจไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริง ของเกษตรกร กลุ่มที่ไม่เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ นั่นเอง จึงส่งผลให้เกษตรกรขาดความสนใจ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

ตาราง 5 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (n=198)

ประเภทการมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ร่วมประชุมเมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ นัดหมาย	1.50	ต่ำ
2. รับการฝึกอบรมตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น	0.14	ต่ำมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ประเภทการมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
3. ร่วมแสดงความคิดเห็น เมื่อศูนย์ฯเริ่มดำเนินกิจกรรม	0.50	ต่ำมาก
4. ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม ตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯมอบหมาย	0.70	ต่ำมาก
5. ทักสันทัดกับเพื่อนบ้าน ตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯจัดขึ้น	0.74	ต่ำมาก
6. ขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เมื่อมีปัญหา	0.51	ต่ำมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	0.68	ต่ำมาก

หมายเหตุ :	ระดับการมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย
	สูงมาก	2.26 - 3.00
	สูง	1.51 - 2.25
	ต่ำ	0.76 - 1.50
	ต่ำมาก	0.01 - 0.75

1.3.2 ความมุ่งหวังในชีวิตของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

ความมุ่งหวังในชีวิต เป็นความปรารถนาของบุคคล ซึ่งคิดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต หรือเป็นการวางแผนชีวิต ที่จะกระทำในอนาคตของบุคคลนั่นเอง ตาราง 6 ความมุ่งหวังในชีวิตของเกษตรกร จำนวน 8 ข้อความโดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ย (Mean score) ของแต่ละข้อความ พบว่า ความมุ่งหวังในชีวิตของเกษตรกรในตำบลแม่โป่ง ทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ ฯ และกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุดมี 5 ข้อความ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยตามลำดับ ดังนี้

1. ต้องการรายได้จากการประกอบอาชีพมากกว่าเดิม (คะแนนเฉลี่ย 4.58)
2. ต้องการเป็นครอบครัวที่มีความเจริญทัดเทียมครอบครัวอื่น ๆ (คะแนนเฉลี่ย 4.53)

3. ต้องการส่งลูกเรียนหนังสือสูง ๆ (คะแนนเฉลี่ย 4.39)
4. ต้องการเป็นเกษตรกรก้าวหน้า (คะแนนเฉลี่ย 4.27)
5. ต้องการขยายพื้นที่ทำกิน (คะแนนเฉลี่ย 4.21)

ข้อความที่เกษตรกร ระบุว่ามีความปรารถนา หรือความต้องการในระดับมากที่สุด 3 ข้อความ ซึ่งเรียงตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย ดังต่อไปนี้คือ

1. ต้องการมีบ้านใหม่ที่สวยงาม (คะแนนเฉลี่ย 4.16)
2. ต้องการเป็นบุคคลที่ชุมชนนับถือ (คะแนนเฉลี่ย 4.03)
3. ต้องการเปลี่ยนอาชีพนอกเหนือจากการเกษตร (คะแนนเฉลี่ย 3.53)

เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทุกข้อความ ของความมุ่งหวังในชีวิตของเกษตรกรในตำบลแม่โป่ง มีค่าเท่ากับ 4.21 หมายความว่า เกษตรกรในตำบลแม่โป่งมีความมุ่งหวังหรือความปรารถนาในชีวิต ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา เพื่อที่จะทำให้ชีวิตครอบครัวมีความสุข แสดงว่า เกษตรกรในตำบลแม่โป่ง มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง และครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น จึงสะดวกต่อผู้ที่ทำหน้าที่ด้านส่งเสริมการเกษตร ที่จะเข้าไปปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นสิ่งที่เกษตรกรต้องการอย่างแท้จริง ดังที่ Santiago (1979) ใน นำชัย ทนุผล (2529 : 9) วิจัยพบว่า ผู้ที่มีความมุ่งหวังสูง จะเป็นผู้อยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้เร็ว และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อชุมชนของตน

ตาราง 6 ระดับความมุ่งหวังในชีวิต ของเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง (n = 225)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความมุ่งหวัง
1. ต้องการมีรายได้จากการประกอบอาชีพ	4.58	มากที่สุด
2. ต้องการเป็นครอบครัวที่มีความเจริญ ทัดเทียมครอบครัวอื่น	4.53	มากที่สุด
3. ต้องการส่งลูกเรียนสูง ๆ	4.39	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความมุ่งหวัง
4. ต้องการเป็นเกษตรกรก้าวหน้า	4.27	มากที่สุด
5. ต้องการขยายพื้นที่ทำกิน	4.21	มากที่สุด
6. ต้องการมีบ้านใหม่ที่สวยงาม	4.16	มาก
7. ต้องการเป็นบุคคลที่ชุมชนนับถือ	4.03	มาก
8. ต้องการเปลี่ยนอาชีพนอกเหนือจากการเกษตร	3.53	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.21	มากที่สุด

หมายเหตุ	ระดับความมุ่งหวัง	ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	4.21-5.00
	มาก	3.41-4.20
	ปานกลาง	2.61-3.40
	น้อย	1.81-2.60
	น้อยมาก	1.00-1.80

1.3.3 การรับรู้ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

การรับรู้ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เป็นการรับรู้หรือรับทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานที่เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ดำเนินงานให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้ความรู้ และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ จากตาราง 7 แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ดังนี้

1. การรับฟังความคิดเห็นจากชาวบ้านของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ พบว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้รับฟังความคิดเห็นของชาวบ้านดี (จำนวน 154 คน หรือร้อยละ 68.4) เกษตรกรไม่แสดงความคิดเห็น (จำนวน 61 คน หรือร้อยละ 27.1)

และ เกษตรกรที่ไม่ทราบเลขว่ามีเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มาประชุมหรือเข้าดำเนินงานในตำบลแม่โป่ง (จำนวน 10 คน หรือร้อยละ 4.4) มีคะแนนเฉลี่ยการรับฟังความคิดเห็นจากชาวบ้าน ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เท่ากับ 2.64 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้ว่ามีเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ รับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรในระดับดี

2. การให้ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เมื่อเกษตรกรมีปัญหาก็การเกษตร จากผลการวิเคราะห์ เกษตรกรทราบว่า สามารถปรึกษาปัญหา กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (จำนวน 156 คนหรือร้อยละ 69.3) เกษตรกรที่ไม่แสดงความคิดเห็น (จำนวน 53 คน หรือร้อยละ 23.6) และเกษตรกรที่ไม่ทราบเลขว่ามีปัญหาการเกษตรจะสามารถปรึกษาผู้ใด (จำนวน 16 คน หรือร้อยละ 7.1) มีคะแนนเฉลี่ยการให้ความช่วยเหลือ ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เมื่อเกษตรกรมีปัญหาก็เท่ากับ 2.62 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เมื่อเกษตรกรมีปัญหาการเกษตร เป็นอย่างดี

3. เกษตรกรในตำบลแม่โป่งมีรายได้อุดหนุน จากการส่งเสริมด้านการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จากการวิเคราะห์เกษตรกรทราบว่า งานส่งเสริมสนับสนุน การเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ทำให้เกษตรกรตำบลแม่โป่งมีรายได้อุดหนุน (จำนวน 152 คน หรือร้อยละ 67.6) รองลงมา เกษตรกรที่ไม่แสดงความคิดเห็นว่างานส่งเสริม ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ช่วยให้มีรายได้อุดหนุน (จำนวน 61 คน หรือร้อยละ 27.1) และ เกษตรกรที่ไม่ทราบว่า เกษตรกรตำบลแม่โป่ง มีรายได้อุดหนุนหรือไม่ จากการส่งเสริม สนับสนุนการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (จำนวน 74 คน หรือร้อยละ 32.9) มี คะแนนเฉลี่ยการส่งเสริมด้านการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ทำให้เกษตรกรมีรายได้อุดหนุน เท่ากับ 2.62 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้ เกี่ยวกับการส่งเสริมด้านการเกษตรของ ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ในระดับดี

4. เกษตรกรทราบถึงเทคนิควิธีการผลิต และการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ให้ถูกวิธี ตามที่ได้รับการส่งเสริมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จากผลการวิเคราะห์ที่มีประชากรที่ทราบถึง เทคนิควิธีการผลิต และการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ให้มีผลผลิตดี เป็น เทคนิคการเพาะเห็ด การเปลี่ยนยอดมะม่วง (จำนวน 78 คน หรือร้อยละ 34.7) รองลงมาคือประชากรที่ไม่

ทราบถึงเทคนิควิธีการผลิตและการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ (จำนวน 74 คน หรือร้อยละ 32.9) และเกษตรกรที่ไม่แสดงความคิดเห็นว่า ทราบถึงเทคนิควิธีการผลิต และการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ (จำนวน 73 คน หรือ ร้อยละ 32.4) มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.02 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับเทคนิควิธีการผลิต และการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ให้ถูกวิธี

5. แหล่งจำหน่ายผลผลิตการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่แสดงความคิดเห็นว่าทราบถึงแหล่งจำหน่ายผลผลิตการเกษตร (จำนวน 133 คน หรือ ร้อยละ 59.1) เกษตรกรที่ทราบถึงแหล่งจำหน่าย (จำนวน 49 คน หรือร้อยละ 21.8) และเกษตรกรที่ไม่ทราบถึงแหล่งจำหน่าย (จำนวน 43 คน หรือร้อยละ 19.1) มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.03 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้ถึงแหล่งจำหน่ายผลผลิต อยู่ในระดับปานกลาง

6. กิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร และการช่วยเหลือสนับสนุนด้านพันธุ์ไม้ของศูนย์ฯ เช่น การปลูกมะม่วงพันธุ์ดีและการเพาะเห็ด ทำให้เกษตรกรตำบลแม่โป่งสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ เกษตรกรทราบว่ากิจกรรมการเกษตร ที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ นำมาส่งเสริม สามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ (จำนวน 142 คน หรือ ร้อยละ 63.1) เกษตรกรที่ไม่แสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเกษตรที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้หรือไม่ (จำนวน 65 คน หรือร้อยละ 28.9) และเกษตรกรที่ไม่ทราบว่ากิจกรรมที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริม ทำเป็นอาชีพหลักได้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.55 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้กิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ว่าสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ อยู่ในระดับดี

7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรตำบลแม่โป่งมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบว่าศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อช่วยเหลือสนับสนุน ให้เกษตรกรตำบลแม่โป่งมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (จำนวน 177 คน หรือร้อยละ 78.7) รองลงมาคือ เกษตรกรที่ไม่แสดงความคิดเห็น (จำนวน 43 คน หรือร้อยละ 19.1) และเกษตรกรที่ไม่ทราบว่าศูนย์ฯ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร ในตำบลแม่โป่งเพื่ออะไร (จำนวน 5 คน หรือ ร้อยละ 2.2) มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.64 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้ดีในด้าน การจัด

กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกร ในตำบลแม่โป่ง มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

8. การรับรู้ของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง ถึงงานศึกษาวิจัยด้านการเกษตรเพื่อความเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับพื้นที่ตำบลแม่โป่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบว่าศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีงานศึกษาวิจัยด้านการเกษตร เพื่อความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ในพื้นที่ตำบลแม่โป่ง (จำนวน 180 คน หรือร้อยละ 80.0) เกษตรกรที่ไม่แสดงความคิดเห็นว่า ทราบ หรือไม่ทราบ ถึงงานศึกษาวิจัยของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 16.0) และเกษตรกรที่ไม่ทราบว่าศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีงานศึกษาวิจัยด้านเกษตร เพื่อความเหมาะสมกับพื้นที่ตำบลแม่โป่ง (จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 4.0) มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.76 แสดงว่า เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับงานศึกษาวิจัยในด้านการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เพื่อความเหมาะสม และเป็นประโยชน์กับพื้นที่ในตำบลแม่โป่งเป็นอย่างดี

จากตาราง 7 เมื่อนมองโดยภาพรวมแล้ว เกษตรกรตำบลแม่โป่งทั้ง 2 กลุ่มคือกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ ฯ และกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีระดับการรับรู้ต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ อยู่ในระดับดีซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.50 แสดงว่าการติดต่อสื่อสาร ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ กับเกษตรกรตำบลแม่โป่ง สามารถติดต่อกันได้สะดวก และ เกษตรกรมีภาพพจน์ที่ดี กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จะมีผลต่อเจตคติของเกษตรกร ตำบลแม่โป่ง ในทางที่ดี ดังที่สุเวช อินทะ (2531 : 18) กล่าวว่า การรับรู้ มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคล เมื่อเกิดการรับรู้แล้ว ก็ย่อมเกิดความรู้สึก และอารมณ์พัฒนามาเป็นเจตคติ และจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในขั้นสุดท้าย

ตาราง 7 ระดับการรับรู้ของเกษตรกร ในกิจกรรมงานส่งเสริมด้านการเกษตร ของ
ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ (n = 225)

กิจกรรมส่งเสริม	ดี n%	ไม่มีความเห็น n%	ไม่ดี n%	ค่าเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
1. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ รับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน	68.4	27.1	4.4	2.64	ดี
2. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ช่วยเหลือเกษตรกรด้วยความ จริงใจ	69.3	23.6	7.1	2.62	ดี
3. ประชากรตำบลแม่โป่งมี รายได้ดีขึ้นจากการปลูกมะม่วง เพาะเห็ด	67.6	27.1	32.9	2.62	ดี
4. ทราบเทคนิควิธีการผลิตและ การดูแลรักษาพันธุ์ไม้ให้ถูกวิธี	34.7	32.4	32.9	2.02	ปานกลาง
5. ทราบแหล่งผลิตด้าน การเกษตร	21.8	59.1	19.1	2.03	ปานกลาง
6. กิจกรรมด้านการเกษตรที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมสามารถยึด เป็นอาชีพหลักได้	63.1	28.9	8.0	2.55	ดี

ตาราง 7 (ต่อ)

กิจกรรมส่งเสริม	ดี ไม่มีความเห็น ไม่ดี			ค่าเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	น%	น%	น%		
7. ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการเกษตรเพื่อช่วยเหลือให้ประชากรตำบลแม่โป่งมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	78.7	19.1	2.2	2.76	ดี
8. ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้มีการศึกษาและวิจัยงานด้านการเกษตรเพื่อความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในตำบลแม่โป่ง	80.0	16.0	4.0	2.76	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม				2.50	ดี
หมายเหตุ	ระดับการรับรู้	ค่าเฉลี่ย			
	ดี	2.34 - 3.00			
	ปานกลาง	1.67 - 2.33			
	ไม่ดี	1.00 - 1.66			

1.3.4 ค่านิยมที่มีต่อการพัฒนางานด้านการเกษตร ของเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง

ค่านิยมที่มีต่องานด้านพัฒนาการ ของเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง อำเภอคอสระแก่ง จังหวัดเชียงใหม่ นับได้ว่าเป็นองค์ประกอบอันหนึ่ง ที่จะช่วยกำหนดทิศทางของกลุ่ม เพราะกลุ่มจะมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับกลุ่มนั้น ทำถูกต้องตามค่านิยมในกลุ่ม จากตาราง 8 ค่านิยมที่มีต่อการพัฒนางานด้านการเกษตรของเกษตรกร จำนวน

จำนวน 6 ข้อความ โดยคิดคะแนนเฉลี่ย (Mean score) ของแต่ละข้อความ พบว่า เกษตรกรตำบลแม่โป่ง มีค่านิยมที่ดีมากในการพัฒนางานด้านการเกษตร มีคะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง (2.52 - 2.92) ตามลำดับดังนี้

1. เกษตรกรในหมู่บ้านควรให้ความร่วมมือในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร (คะแนนเฉลี่ย 2.92)
2. ความสำเร็จของอาชีพเกษตร จำเป็นต้องอาศัยความขยัน ซื่อสัตย์และอดทน (คะแนนเฉลี่ย 2.91)
3. งานส่งเสริมทางการเกษตร ควรมีความสอดคล้องกับความจำเป็น ความสนใจ ของชุมชนในหมู่บ้าน และมีประโยชน์ ต่อเกษตรกรในหมู่บ้าน ของตำบลแม่โป่ง (คะแนนเฉลี่ย 2.88)
4. หมู่บ้านในตำบลแม่โป่ง ควรมีแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาการเกษตร เป็นของตนเอง (คะแนนเฉลี่ย 2.78)
5. การพัฒนาของหมู่บ้าน ควรเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนเอง (คะแนนเฉลี่ย 2.52)

แสดงว่างานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรตำบลแม่โป่ง มีค่านิยมที่ดีมากในการพัฒนางานด้านการเกษตร ดังที่ นำชัย ทนุผล (2529 : 10) ศึกษาพบว่า ถ้าประชาชนมีค่านิยมต่อโครงการพัฒนามาก การตอบสนองของประชาชนที่มีต่อโครงการก็จะเป็นไปในทางบวก หากประชาชนมีค่านิยมในโครงการพัฒนาน้อย การตอบสนองของบุคคล จะเป็นไปในทางลบ

ตาราง 8 ระดับค่านิยมที่มีต่อการพัฒนางานด้านการเกษตร ของเกษตรกรในตำบลแม่โป่ง
(n = 225)

กิจกรรมงานพัฒนา	ค่าเฉลี่ย	ระดับค่านิยม
1. หมู่บ้านตำบลแม่โป่งควรมีแนวทางและเป้าหมาย การพัฒนาการเกษตรเป็นของตนเอง	2.78	ระดับ
2. การพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้านควรเป็น ความคิดริเริ่มของประชาชนเอง	2.52	ระดับ
3. เกษตรกรในหมู่บ้านควรให้ความร่วมมือ ในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร	2.92	ระดับ
4. งานส่งเสริมทางการเกษตรควรมีความ สอดคล้องกับความจำเป็น และความสนใจ ของชุมชนในหมู่บ้าน	2.88	ระดับ
5. งานส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้มีประโยชน์ต่อเกษตรกรใน หมู่บ้านของตำบลแม่โป่ง	2.88	ระดับ
6. ความสำเร็จของอาชีพการเกษตรจำเป็น ต้องอาศัยความขยัน ซื่อสัตย์ และอดทน	2.91	ระดับ
ค่าเฉลี่ยรวม	2.82	ระดับ

หมายเหตุ	ระดับค่านิยมที่มีต่อการพัฒนางานด้านการเกษตร	ค่าเฉลี่ย
	ดี	2.34 - 3.00
	ปานกลาง	1.67 - 2.33
	ไม่ดี	1.00 - 1.66

1.3.5 การคล้อยตามปทัสฐานกลุ่มของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

การคล้อยตามปทัสฐานกลุ่มของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอ ดอยสะเก็ด แนวโน้มในทางที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม สำหรับ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดข้อความเกี่ยวกับการคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม 8 ข้อความ โดยให้เกษตรกรระบุว่า "ใช่" "ไม่รู้" และ "ไม่ใช่" โดยคิดคะแนนเฉลี่ย (Mean score) ของแต่ละข้อความ พบว่าเกษตรกร คล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (2.59-2.98) ตามลำดับ จำนวน 6 ข้อความ ดังนี้ คือ

1. ร่วมพัฒนาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม เช่น วัด โรงเรียน (คะแนนเฉลี่ย 2.98)
2. ปฏิบัติตามข้อตกลงของชุมชนในหมู่บ้าน (คะแนนเฉลี่ย 2.96)
3. ร่วมประชุมหมู่บ้านเช่นเดียวกับเพื่อนบ้านคนอื่น (คะแนนเฉลี่ย 2.84)
4. ให้ความเคารพเชื่อฟังคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน (คะแนนเฉลี่ย 2.84)
5. ร่วมปฏิบัติงานตามที่เพื่อนบ้านให้ว่านลงแขก (คะแนนเฉลี่ย 2.83)
6. ทำพิธีเซ่นไหว้ เจ้าที่เจ้าทาง และ บรรพบุรุษที่ตายไปแล้วตามความเชื่อเดิม (คะแนนเฉลี่ย 2.59)

เกษตรกรคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม ในระดับต่ำ จำนวน 1 ข้อความ คือ ไม่ได้เป็นลูกเสือชาวบ้านกันทุกคน (คะแนนเฉลี่ย 1.60)

เกษตรกรคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อความ คือ เข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ที่ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ เนื่องจากเพื่อนบ้านชักชวน (คะแนนเฉลี่ย 2.07)

เมื่อมองโดยภาพรวม จากผลการวิเคราะห์คะแนนรวมทุกข้อความ มีคะแนนเฉลี่ย 2.60 จัดได้ว่าเกษตรกรตำบลแม่โป่ง คล้อยตามปทัสฐานกลุ่ม อยู่ในระดับสูง แสดงว่าเกษตรกรในตำบลแม่โป่ง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ตลอดทั้งด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี และงานพัฒนาหมู่บ้าน ดังที่ นำชัย ทนุผล (2529 : 153) กล่าวถึงสมาชิกกลุ่ม

ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน กลุ่มมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนเป็นอย่างมาก กลุ่มช่วยให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาบุคลิกภาพ ก่อให้เกิดพลังต่อรอง และช่วยในการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลได้ง่าย และมีอิทธิพลถึงการปฏิบัติงานของคนรวมกันเป็นกลุ่มอีกด้วย

ตาราง 9 ระดับการคล้อยตามปทัสถานกลุ่ม ของเกษตรกรในเขตคำบลแม่โป่ง (n=225)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับการคล้อยตามปทัสถานกลุ่ม
1. ร่วมปฏิบัติงานตามที่เพื่อนบ้านให้ว่านลงแขก	2.83	สูง
2. เป็นลูกเรือชาบ้านเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ	1.60	ต่ำ
3. การเคารพเชื่อฟังคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน	2.84	สูง
4. ทำพิธีเช่นไหว้ เจ้าที่เจ้าทาง และ บรรพบุรุษที่ตายไปแล้วตามความเชื่อเดิม	2.59	สูง
5. ร่วมพัฒนาสาธารณสมบัติของส่วนรวม เช่น วัด โรงเรียน	2.98	สูง
6. ปฏิบัติตามข้อตกลงของชุมชนในหมู่บ้าน	2.96	สูง
7. ร่วมประชุมหมู่บ้านเช่นเดียวกับเพื่อนบ้าน	2.84	สูง
8. รับการฝึกอบรมด้านการเกษตรที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้เนื่องจากเพื่อนบ้านชักชวน	2.07	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.60	สูง

หมายเหตุ	ระดับการคล้อยตามปทัสถานกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย
	สูง	2.34 - 3.00
	ปานกลาง	1.67 - 2.33
	ต่ำ	1.00 - 1.66

**ตอนที่ 2 เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ที่มีผลงานส่งเสริมกิจกรรม
การเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้**

เจตคติของเกษตรกรที่มีผลงานส่งเสริมกิจกรรมการเกษตร

ในการศึกษาถึงเจตคติ ของเกษตรกร ตำบลแม่โป่ง ที่มีผลงานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงสภาวะความรู้สึกร่างกาย และจิตใจที่พร้อมจะตอบสนอง ที่จะชอบหรือไม่ชอบ จะเข้าไปหาหรือหลีกเลี่ยง ผลงานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ในการศึกษาครั้งนี้ตั้งสมมุติฐานว่าประชากรที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนการสนับสนุนด้านพันธุ์ไม้ และผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีเจตคติที่แตกต่างกัน จากตาราง 10 แสดงเจตคติของประชากรผู้ให้ข้อมูล โดยระบุต่อข้อความเกี่ยวกับงานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร จำนวน 23 ข้อความ ซึ่งคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย (Mean score) พบว่าจำนวน 12 ข้อความ ที่ประชากรตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แสดงเจตคติไปในทางบวก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-2.92 โดยเรียงตามลำดับคะแนนค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ

1. กิจกรรมการส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ ช่วยให้ชาวบ้านได้รับความรู้เพิ่มขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 2.92)
2. การทัศนศึกษาศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 2.76)
3. ศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ควรจัดอบรมความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มเติม (คะแนนเฉลี่ย 2.69)
4. ประชาชนในตำบลแม่โป่งมีความพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนพันธุ์ไม้จากศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ (คะแนนเฉลี่ย 2.67)

5. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ ทำให้หมู่บ้านของตำบลแม่โป่งเจริญขึ้น เนื่องจากมีรายได้จากการขายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูป (คะแนนเฉลี่ย 2.66)

6. มีความเห็นว่างานส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตรของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ มีประโยชน์ต่อประชาชนในตำบลแม่โป่ง (คะแนนเฉลี่ย 2.63)

7. กิจกรรมการเกษตรที่ศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริม มีความเหมาะสมกับพื้นที่ในหมู่บ้านของตำบลแม่โป่งดีแล้ว (คะแนนเฉลี่ย 2.62)

8. เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ ได้ติดตามดูแลงานที่แนะนำส่งเสริมอยู่เสมอ (คะแนนเฉลี่ย 2.55)

9. งานที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมไปแล้วเช่นการเพาะเห็ดและการปลูกมะม่วงพันธุ์ดีทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีรายได้ดีขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 2.42)

10. ประชาชนของ ตำบลแม่โป่ง ทราบดีว่า การนำกล้าไม้พันธุ์ดีมาแจกนั้น เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้กระทำได้ดีโดยไม่ยุ่งยาก (คะแนนเฉลี่ย 2.41)

11. ทุกคนในหมู่บ้านของตำบลแม่โป่งจะหันมาสนใจ ปลูกมะม่วงพันธุ์ดีและทำการเพาะเห็ดกันมากขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 2.34)

สำหรับอีก 11 ข้อความ เกษตรกรมีเจตคติต่อกิจกรรมด้านส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.89-2.33 โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้คือ

1. เกษตรกรรับยอดมะม่วงพันธุ์ดี มาเสียบยอดด้วยวิธีไม่ยุ่งยาก (คะแนนเฉลี่ย 2.63)

2. เกษตรกรทราบว่า การนำกล้าไม้พันธุ์ดี มาแจกจ่าย ไม่เป็นการยุ่งยาก กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ (คะแนนเฉลี่ย 2.41)

3. เจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ นำพันธุ์ไม้มาให้ ถึงบ้านเกษตรกร (คะแนนเฉลี่ย 2.28)

4. เกษตรกรทราบว่า เมื่อรับยอดมะม่วง และเชื้อเห็ดแล้ว ดำเนินการ อย่างไร (คะแนนเฉลี่ย 2.27)

5. เกษตรกรรับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ ด้วยความรู้สึกที่เกรงใจ (คะแนนเฉลี่ย 2.13)

6. ทราบถึงเวลาที่จะได้รับผลผลิต และใช้เวลาว่างหลังจากการเพาะปลูก พืชหลัก ทำการเกษตรตามที่เจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริม เป็นรายได้เสริม (คะแนนเฉลี่ย 2.08)

7. เมื่อปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมแนะนำแล้ว เช่น วิธีการเสียบยอดมะม่วงมักไม่ประสบผลสำเร็จคือ ยอดมักจะเน่า (คะแนนเฉลี่ย 2.01)

8. เมื่อมีปัญหาด้านการเกษตรเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้จะรับแก้ปัญหา ให้ทันที (คะแนนเฉลี่ย 2.00)

9. ศูนย์ฯห้วยฮ่องไคร้ ได้ออกส่งเสริมเผยแพร่งานด้านการเกษตรได้ครบทุก ครัวเรือนแล้ว (คะแนนเฉลี่ย 1.91)

10. เกษตรกรไม่มีปัญหา เกี่ยวกับการเพาะเห็ด ที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริม เพราะทราบขั้นตอนวิธีการดีแล้ว (คะแนนเฉลี่ย 1.89)

เมื่อมองภาพรวมจากผลการวิเคราะห์หาคะแนนของทุกข้อความ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 จัดได้ว่า เกษตรกรมีเจตคติไปในทางบวก แสดงว่า เกษตรกรตำบลแม่โป่งมีเจตคติที่ต่อต้านส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีความพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ตลอดจนงานที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ แนะนำส่งเสริม อันจะส่งผลให้งานส่งเสริมกิจกรรม ทางการเกษตรของศูนย์ฯ ประสบความสำเร็จได้ง่าย ดังที่ สุโท เจริญผล (2520 : 59) ระบุว่า คนเราจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึคนึกคิด หรือ เจตคติ ได้มากน้อยขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ที่จะเป็นผู้ไปเปลี่ยนแปลงบุคคลอื่น กลวิธีจูงใจ ชักนำข่าวสาร ให้ข่าวสาร และบุคคล ที่ต้องการเปลี่ยนเจตคติเป็นสำคัญ

ตาราง 10 ระดับเจตคติที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมการเกษตร ของเกษตรกรในเขตตำบลแม่โป่ง (n = 225)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
1. กิจกรรมการส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ช่วยให้ชาวบ้านได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	2.92	ดี
2. กิจกรรมส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้นเนื่องจากมีรายได้ จากการขายผลผลิต	2.66	ดี
3. เกษตรกรรับขอคำแนะนำพันธุ์มาเลี้ยง สอดคล้องวิธีไม่ยุ่งยาก	2.33	ปานกลาง
4. เกษตรกรรับกล้ามะม่วง ขอคำแนะนำ เชื้อเห็ดจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ซึ่งนำมา ให้ที่บ้าน	2.28	ปานกลาง
5. เกษตรกรทราบว่าเมื่อรับขอคำแนะนำ พันธุ์ดีและเชื้อเห็ดแล้วจะดำเนินการ อย่างไร	2.27	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
6. รับชอคมะม่วงมาแล้วชอคมะม่วง มักจะเน่าหรือไม่ติด	2.01	ปานกลาง
7. เกษตรกรไม่มีปัญหาในการเพาะ เห็ดเลสเพราะทราบวิธีการดี	1.89	ปานกลาง
8. เกษตรกรรู้สึกเกรงใจเจ้าหน้าที่ ศูนย์ฯ ที่ชักชวนให้ทำการเพาะเห็ด และเปลี่ยนชอคมะม่วง	2.13	ปานกลาง
9. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ที่ส่งเสริมเผยแพร่ งานด้านเกษตรมีอรรถาธิบายดี	2.63	ดี
10. เมื่อเกษตรกรมีปัญหาด้านเกษตร เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จะรีบแก้ปัญหา ให้ทันที	2.00	ปานกลาง
11. มะม่วงเจริญเติบโตได้ดีหรือเห็ด ออกดอกไม่ดี เนื่องจากน้ำไม่พอ	2.26	ปานกลาง
12. เกษตรกรทราบว่าเห็ดหรือ มะม่วงจะให้ผลผลิตเมื่อใด	2.08	ปานกลาง
13. เกษตรกรทราบว่ากรนำกล้า ไม้พันธุ์ดีมาแจกจ่ายไม่เป็นการ ยุ่งยากกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ	2.41	ดี
14. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห่วงห้อยใครติดตาม ดูแลงานที่แนะนำส่งเสริมเสมอ	2.55	ดี
15. เกษตรกรรู้สึกพอใจที่ได้รับ ความ ช่วยเหลือสนับสนุนพันธุ์ไม้จาก ศูนย์ฯ ห่วงห้อยใคร	2.67	ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
16. เกษตรกรมีความเห็นว่าการเผา เห็ดและการปลุกมะม่วงพันธุ์ดี ทำให้มีรายได้ดีขึ้นกว่าเดิม	2.42	ด
17. เกษตรกรมีความเห็นว่างาน ส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ มีประโยชน์มาก	2.63	ด
18. เกษตรกรเห็นว่าควรจัดอบรม ให้ความรู้ด้านเกษตร เช่น มะม่วง เห็ด เพิ่มเติม	2.69	ด
19. ทุกครั้งที่ว่างจากการปลูกพืชหลัก เกษตรกรจะหันมาเผาเห็ดและ รับจ้างเสียบยอดมะม่วงเป็นอาชีพ เสริม	2.08	ปานกลาง
20. คิดว่าเพื่อนบ้านจะหันมาปลุกมะม่วง พันธุ์ดีและเผาเห็ดมากขึ้น	2.34	ด
21. กิจกรรมส่งเสริมด้านเกษตรของศูนย์ฯ มีความเหมาะสมกับหมู่บ้านของ ตำบลแม่โป่งดีแล้ว	2.62	ด
22. การไปทัศนศึกษาที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้และ ประสบการณ์เพิ่มขึ้น	2.76	ด

ตาราง 10 (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
23. ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมด้านการเกษตร เช่น มะม่วงและเห็ดในหมู่บ้านของตำบลแม่โป่งครบทุกครัวเรือนแล้ว	1.91	ไม่ดี
ค่าเฉลี่ยรวม	2.36	ดี
หมายเหตุ :	ระดับเจตคติ	ค่าเฉลี่ย
	เจตคติที่ดี	2.34 - 3.00
	เจตคติปานกลาง	1.67 - 2.33
	เจตคติไม่ดี	1.00 - 1.66

ตอนที่ 3 ความแตกต่างของเจตคติของกลุ่มเกษตรกร ที่ได้รับการฝึกอบรม และ กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม

ในการทดสอบสมมุติฐานที่ระบุว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีเจตคติที่ต่างกันโดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % จากตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ พบว่ามีข้อความจำนวน 7 ข้อความ ที่กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมและไม่ได้รับการฝึกอบรมมีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไปในตำบลแม่โป่งที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ดังนี้

1. การรับยอดมะม่วง มาเสียบยอดและเพาะเห็ด ด้วยวิธีไม่ยุ่งยาก
2. เกษตรกรรับต้นกล้าพันธุ์มะม่วง ยอดมะม่วงพันธุ์ดี เชื่อเห็ดจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้จึงนำมาให้ที่บ้าน

3. เกษตรกรทราบดีว่าเมื่อรับต้นกล้ามะม่วง ยอดมะม่วงพันธุ์ดี เชื่อเห็ดจากเจ้าหน้าที่แล้วจะดำเนินการต่อไปอย่างไร

4. เกษตรกรทราบดีว่า เห็ดหรือ มะม่วง ที่ทำไปแล้วจะให้ผลผลิตเมื่อใด

5. ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมงานด้านการเกษตร เช่น การปลูกมะม่วงพันธุ์ดี การเพาะเห็ดได้ครบทุกครัวเรือนแล้ว

6. เมื่อว่างจากการเพาะปลูกพืช เกษตรกรจะหันมาเพาะเห็ดและรับจ้างเสียบยอดมะม่วงเป็นรายได้เสริม

7. การทัศนศึกษาที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

สำหรับข้อความอีก 16 ข้อความ กลุ่มผู้ได้รับการฝึกอบรมและกลุ่มผู้ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีความเห็นคล้อยตามกัน ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ช่วยให้ชาวบ้านได้รับความรู้เพิ่มขึ้น

2. กิจกรรมส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้นเนื่องจากมีรายได้จากการขายผลผลิต และผลิตภัณฑ์แปรรูป

3. เมื่อเสียบยอดมะม่วงไปแล้ว มักจะเน่าหรือไม่ติด

4. เกษตรกรไม่มีปัญหาในการเพาะเห็ด เพราะทราบวิธีการดีแล้ว

5. เกษตรกรรู้สึกเกรงใจเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ที่มาชักชวนให้ทำการเพาะเห็ด และเปลี่ยนยอดมะม่วง

6. เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมเผยแพร่งานด้านเกษตรมีอันชาติดีดีมาก

7. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้จะแก้ปัญหาให้ทันที

8. มะม่วงเจริญเติบโตไม่ดีหรือเห็ดออกดอกไม่ดี เนื่องจากมีน้ำไม่พอ

9. เกษตรกรทราบดีว่าการนำกล้าไม้พันธุ์ดีแจกจ่ายไม่เป็นการยุ่งยากสำหรับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

10. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ได้ติดตามดูแลงานที่แนะนำส่งเสริมอยู่เสมอ

11. เกษตรกรรู้สึกพอใจที่ได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านพันธุ์ไม้จากศูนย์ฯ

12. การเพาะเห็ดและการปลูกมะม่วงพันธุ์ดี ทำให้เกษตรกรมีรายได้ดีขึ้นกว่าเดิมมาก

13. เกษตรกรมีความเห็นว่า งานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีประโยชน์มาก

14. เกษตรกรมีความเห็นว่าควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มเติม

15. เกษตรกรคิดว่าเพื่อนบ้านจะหันมาปลูกมะม่วงพันธุ์ดี และเพาะเห็ดมากขึ้น

16. กิจกรรมส่งเสริมด้านการเกษตร ที่นำมาส่งเสริมในหมู่บ้าน ของตำบลแม่โป่งเหมาะสมดีแล้ว

**ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยข้อความเกี่ยวกับเจตคติ ที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร
ของเกษตรกรกลุ่มฝึกอบรม และกลุ่มที่ไม่ฝึกอบรม**

กิจกรรม	กลุ่มฝึกอบรม (n = 27)	กลุ่มที่ไม่ฝึกอบรม (n = 198)	ค่า t _e
1. กิจกรรมการส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ฯ หวังสื่อใคร่ช่วยให้ ชาวบ้านได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	2.85	2.93	-1.52 ^{ns}
2. กิจกรรมส่งเสริมทางการเกษตร ของศูนย์ฯ หวังสื่อใคร่ทำให้หมู่ บ้านเจริญขึ้นเนื่องจากมีรายได้ จากการขายผลผลิต	2.51	2.57	-0.45 ^{ns}
3. เกษตรกรรับยอดมะม่วงพันธุ์ดี มาเลี้ยงยอดด้วยวิธีไม่ยุ่งยาก	2.52	2.19	2.27 [*]
4. เกษตรกรรับกล้ามะม่วง ยอด มะม่วง เนื้อหืดจากเจ้าหน้าที่ ศูนย์ฯ หวังสื่อใคร่ทั้งนำมาให้ ถึงบ้าน	2.74	2.22	3.32 ^{**}
5. เกษตรกรทราบว่าเมื่อรับยอด มะม่วงพันธุ์ดี และ เนื้อหืดแล้ว จะดำเนินการอย่างไร	2.55	2.23	2.47 ^{**}
6. เมื่อรับยอดมะม่วงแล้ว ยอดมักจะเน่าหรือไม่ติด	2.11	2.00	2.02 ^{ns}

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรม	กลุ่มฝึกอบรม (n = 27)	กลุ่มที่ไม่ฝึกอบรม (n = 198)	ค่า t_c
7. เกษตรกรไม่มีปัญหาในการเพาะ เห็ดเลอเพราะทราบวิธีการดี	2.00	1.87	0.89 ^{ns}
8. เกษตรกรรู้สึกเกรงใจเจ้าหน้าที่ ศูนย์ฯ หวั่นช่องใครที่ชักชวนให้ ทำการเพาะเห็ดและเปลี่ยน ยอดมะม่วงพันธุ์ดี	2.22	2.12	0.59 ^{ns}
9. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หวั่นช่องใครที่ส่งเสริม เผยแพร่งานด้านเกษตรอินทรีย์	2.59	2.63	-0.36 ^{ns}
10. เมื่อเกษตรกรมีปัญหาด้านเกษตร เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หวั่นช่องใครจะ รับแก้ปัญหาให้ทันที	2.11	1.98	0.76 ^{ns}
11. มะม่วงเจริญเติบโตไม่ดีหรือเห็ด ออกดอกไม่ดีเนื่องจากน้ำไม่พอ	2.25	2.26	-0.02 ^{ns}
12. เกษตรกรทราบว่าเห็ดหรือ มะม่วงจะให้ผลผลิตเมื่อใด	2.23	2.05	2.74 ^{**}
13. เกษตรกรทราบว่า การนำกล้าไม้ พันธุ์ดีมาแจกจ่ายไม่เป็นการยุ่งยาก สำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หวั่นช่องใคร	2.48	2.39	0.58 ^{ns}

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรม	กลุ่มฝึกอบรม (n = 27)	กลุ่มที่ไม่ฝึกอบรม (n = 198)	ค่า t _c
14. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห่วงข้อใดรััดติดตาม คุณงานที่แนะนำสั่งเสริมเสมอ	2.77	2.51	1.86 ^{ns}
15. เกษตรกรรู้สึกพอใจที่ได้รับความ ช่วยเหลือสนับสนุนพันธุ์ไม้จาก ศูนย์ฯ ห่วงข้อใดรั	2.66	2.67	-0.04 ^{ns}
16. เกษตรกรมีความเห็นว่าการเพาะ เห็ดและการปลูกมะม่วงพันธุ์ดีทำ ให้มีรายได้ดีขึ้นกว่าเดิม	2.51	2.40	0.88 ^{ns}
17. เกษตรกรมีความเห็นว่างาน สั่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วงข้อใดรัมีประโยชน์มาก	2.67	2.82	0.35 ^{ns}
18. เกษตรกรเห็นว่าควรจัดอบรม ให้ความรู้ด้านเกษตร เช่น มะม่วง เห็ด เพิ่มเติม	2.89	2.66	1.89 ^{ns}
19. ทุกครั้งที่ว่างจากการปลูกพืช หลัก เกษตรกรจะหันมาเพาะ เห็ดและรับจ้างเสียบยอด มะม่วงเป็นอาชีพเสริม	2.41	2.03	2.46 [*]

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรม	กลุ่มฝึกอบรม (n = 27)	กลุ่มที่ไม่ฝึกอบรม (n = 198)	ค่า t _c
20. คิดว่าเพื่อนบ้านจะหันมาปลูก มะม่วงพันธุ์ดีและเพาะเห็ดกัน	2.41	2.33	0.58 ^{ns}
21. กิจกรรมส่งเสริมด้านเกษตร ของศูนย์ห้วยฮ่องไคร้มีความ เหมาะสมกับหมู่บ้านของตำบล แม่โป่งดีแล้ว	2.59	2.63	-0.28 ^{ns}
22. การไปทัศนศึกษาที่ศูนย์ห้วย ฮ่องไคร้ทำให้เกษตรกรได้รับ ความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	2.96	2.73	2.33 [*]
23. ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมด้าน การเกษตร เช่นมะม่วงและ เห็ดในหมู่บ้านของตำบลแม่โป่ง ครบทุกครัวเรือนแล้ว	2.22	1.87	2.51 [*]
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.49	2.34	2.49 [*]

หมายเหตุ ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ $\alpha = .05$

** = มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ $\alpha = .01$

ความหมายค่าเฉลี่ย เช่นเดียวกับตาราง 10

จากการจัดระดับเจตคติของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริม

การเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีเจตคติอยู่ในระดับที่ดีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 2.49 และกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่า 2.34 อย่างไรก็ตามจากการทดสอบความแตกต่างเจตคติที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ด้วยสถิติ t-test พบว่า เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2534 : 169) แสดงว่าเกษตรกร ที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไม้ จากศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ สูงกว่าเกษตรกรทั่วไปในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม จะตอบตามความคิดเห็น ที่เห็นจากกลุ่มเพื่อนบ้านที่ได้รับการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สรวงสิทธิเลิศอรุณ (2525) ในกมลรัตน์ หล้าสงวน (2527 : 184) ว่า การปลูกฝังเจตคติหรือแหล่งที่ทำให้เกิดเจตคติ เกิดจากการได้รับประสบการณ์เฉพาะด้าน คือ บุคคลจะเกิดเจตคติต่อสิ่งใด เมื่อได้รับประสบการณ์นั้นด้วยตนเอง หรือมีการติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่น ถ้าบุคคลติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่นแล้ว ได้รับการตอบสนองในทางที่ดี เป็นที่พึงพอใจย่อมเกิดเจตคติทางบวก และการเลียนแบบจากตัวแบบ โดยบุคคลจะเกิดเจตคติได้ จากตัวแบบที่ปรากฏให้เห็น ดังที่ สถิต วงศ์สวรรค์ (2525 : 72) ให้ความเห็นถึงการมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมว่า เมื่อบุคคลได้มีกิจกรรมร่วมกัน ก็มีโอกาสนำทอดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติ แลกเปลี่ยนให้กันและกันได้ทั้งสองฝ่าย ดังนั้นเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ จึงมีเจตคติที่ดี ต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กล่าวว่า เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เป็นไปในทางบวก และ เจตคติของเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม และกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATION AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการศึกษา

(Summary)

การศึกษารั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับเจตคติ ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่งที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ ทำการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรจำนวน 10 หมู่บ้าน ตำบลแม่โป่ง วัดอุปประสงค์ของการศึกษา คือ

1. เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจ สังคม และ จิตวิทยา ของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อทราบถึงเจตคติ ของเกษตรกรหมู่บ้านเป้าหมาส ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ห้วยฮ่องไคร้
3. เพื่อศึกษาเจตคติของเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนการสนับสนุนช่วยเหลือด้านพันธุ์ไม้จากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ และเกษตรกรทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ได้แก่ เกษตรกรในตำบลแม่โป่ง จำนวน 10 หมู่บ้าน คือ บ้านตลาดชัยเหล็ก, บ้านป่าไผ่, บ้านห้วยบอน บ้านแม่โป่ง (หมู่ 4), บ้านแม่โป่ง (หมู่ 5), บ้านห้วยอ่าง, บ้านต้นผึ้ง, บ้านแม่ฮ่องไคร้

บ้านป่าไม้แดง และบ้านห้วยบ่อกอง การเก็บข้อมูลได้จัดเก็บข้อมูล จากเกษตรกรที่ได้รับ การฝึกอบรมตลอดจนการสนับสนุนด้านพันธุ์ไม้และโรงเรือนเพาะเห็ด จำนวน 27 คน และ เกษตรกรทั่วไป จำนวน 198 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่มที่ได้จากการคำนวณ โดยใช้สูตรของ Nagtalon (1983) ใน นำชัย ทนผล (2532 : 134)

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ชุด มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และ รายละเอียด เกี่ยวกับสถานภาพ ทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่อ งานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับ เจตคติของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลได้ทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นกับเกษตรกร ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ นอกพื้นที่ศึกษา จำนวน 20 คน พบว่า แบบสอบถามมีระดับความเชื่อมั่น 90 %

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดคณะผู้รวบรวมข้อมูล ร่วมกับผู้วิจัยจำนวน 4 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 2 คน เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 18 เม.ย. 2535 - 30 เม.ย. 2535

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โคสใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
คำนวณค่าต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายถึงลักษณะส่วนบุคคล
เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของผู้ให้ข้อมูล

สถิติ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของเจตคติของเกษตรกรที่ได้รับการ
ฝึกอบรม และเกษตรกรทั่วไปของตำบลแม่โป่ง

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์ ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ
สังคม จิตวิทยาของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต้องงานส่งเสริมการเกษตรของ
ศูนย์ ฯ หัวฮ่องไคร้ จากข้อมูลที่เก็บได้จากแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1.1 ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

เกษตรกรหัวหน้าครอบครัว ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งส่วนมาก (ร้อยละ 87.1)
เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 31-40 ปี (ร้อยละ 44.4) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 86.7)

1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจในที่นี้ โดยศึกษาระดับสภาพความเป็นอยู่ ของ
เกษตรกร ปรากฏว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ 90.7) ทั้งหมด
นับถือศาสนาพุทธ มีสมาชิกในครอบครัวส่วนมากจำนวน 4 คน (ร้อยละ 40.4) สถานภาพ
ในฐานะสมาชิกของผู้ให้ข้อมูลเป็นพ่อ (ร้อยละ 76) ประกอบอาชีพการเกษตร (ร้อยละ

95.6) เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง ไม่มีเครื่องมือ ที่ใช้อำนวยความสะดวก ในการทำการเกษตร (ร้อยละ 61.3) มีที่ดินถือครองเป็นของตนเอง (ร้อยละ 55.1) มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ 1-5 ไร่ (ร้อยละ 65.8) เกษตรกรครึ่งหนึ่ง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,600 บาท (ร้อยละ 49.8) มีรถมอเตอร์ไซด์ใช้ในการคมนาคม (ร้อยละ 69.8) มีไฟฟ้าใช้เป็นแสงสว่างในบ้านเกือบทุกครัวเรือน (ร้อยละ 97.3)

1.3 ลักษณะทางด้านสังคมและจิตวิทยา ของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

ลักษณะทางด้านสังคมและจิตวิทยาในการศึกษาครั้งนี้ โดยศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ระดับการรับรู้ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ความมุ่งหวังในชีวิต ค่านิยมที่มีต่องานพัฒนาด้านการเกษตร การคล้อยตามปทัสสถานของกลุ่ม ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ระดับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้

โดยศึกษาจากระดับคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อความ ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกร ทั้ง 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนสนับสนุนพันธุ์ไม้จากศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทั้ง 6 ข้อความ คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.73 และเกษตรกรทั่วไป ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ อยู่ในระดับต่ำมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม ของทุกข้อความเท่ากับ 0.68

1.3.2 ความมุ่งหวังในชีวิต

จากผลการวิเคราะห์ พบว่าเกษตรกร ของตำบลแม่โป่ง มีคะแนนค่าเฉลี่ยความมุ่งหวังในชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อความ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อความ แต่เมื่อรวมคะแนนโดยเฉลี่ยทุกข้อความแล้ว ได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.21 ซึ่งถือว่าเกษตรกรตำบลแม่โป่ง มีความมุ่งหวังในชีวิต "อยู่ในระดับสูงมาก"

1.3.3 การรับรู้ในกิจกรรมงานส่งเสริมด้านการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เกษตรกรของตำบลแม่โป่ง มีคะแนนค่าเฉลี่ยการรับรู้อยู่ในระดับดีจำนวน 6 ข้อความ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อความ แต่เมื่อรวมคะแนนโดยเฉลี่ยของทุกข้อความแล้ว ได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.50 ซึ่งถือว่าเกษตรกรตำบลแม่โป่งรับรู้ "อยู่ในระดับที่ดี"

1.3.4 นิยมที่มีต่อการพัฒนางานด้านการเกษตร

เกษตรกรตำบลแม่โป่ง มีค่านิยมที่ดีมากในการพัฒนางานด้านการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งมีคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทั้ง 6 ข้อความ

1.3.5 การคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม

เกษตรกรตำบลแม่โป่ง มีการคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่มอยู่ในระดับสูง จำนวน 6 ข้อความ มีการคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ข้อความ และมีการคล้อยตามปทัสฐานของกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ แต่เมื่อรวมคะแนนโดยเฉลี่ยของทุกข้อความ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 2.60 ซึ่งถือว่าเกษตรกรตำบลแม่โป่ง คล้อยตามปทัสฐานกลุ่ม "ในระดับสูง"

ตอนที่ 2 ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับเจตคติ ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

เจตคติของเกษตรกร ที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม สนับสนุนด้านพันธุ์ไม้ ตลอดจนโรงเรือนเพาะเห็ดและกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีเจตคติอยู่ในระดับที่ดี ต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของทุกข้อความเท่ากับ 2.49 และกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของทุกข้อความเท่ากับ 2.34 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กล่าวว่า เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร ของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้เป็นไปในทางบวก

ตอนที่ 3 ความแตกต่างของเจตคติ ของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม และ กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง

ความแตกต่างของเจตคติ ที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่งของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม และเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไม้ จากศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กล่าวว่า เจตคติของเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีเจตคติที่ต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

(Implication)

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการแสดงเจตคติของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ไม่ได้ขึ้นกับสภาพด้านเศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะเป็นผลเนื่องมาจากการผสมผสานของตัวแปรหลาย ๆ ตัว

ตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่ร่วมกันส่งผลต่อการแสดงเจตคติ ของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง ที่มีต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ได้แก่ เพศ ซึ่งเกษตรกรหัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 86.7) ดังที่ ปัญญา หิรัญรัมย์ (2526 : 185) ศึกษาพบว่าเกษตรกรชาย มีความเชื่อมั่น มีเหตุผล ชอบตัดสินใจทำอะไรใหม่ ๆ มากกว่าเกษตรกรหญิง สำหรับอายุเกษตรกรส่วนมาก มีอายุ อยู่ใน ช่วง 31- 40 ปี (ร้อยละ 44.4) และมีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 86.7) ซึ่ง กิตติพันธ์ รุจิรกุล (2529 : 139) กล่าวว่า อายุ และ ประสบการณ์ เป็นเครื่องบ่งชี้ และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคน บุคคลที่มีอายุใกล้เคียงกัน มักจะมีความรู้สึกรู้คิด และพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกัน ดังที่ สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 59) ให้เหตุผลว่า เจตคติของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ดังนั้นเมื่อเกษตรกรได้รับการฝึกอบรม ตลอดจนพบปะพูดคุย กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ที่ออก

ส่งเสริมและนำให้ความรู้ ทำให้เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม เกิดการรับรู้ที่ดี ในกิจกรรมงานส่งเสริมของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ดังที่ ชม ภูมิภาค (2526 : 64) ให้ความเห็นว่าการรับรู้ที่ถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งต่อการแสดงพฤติกรรม คนเราจะคิดได้ถูกต้อง มีความเข้าใจที่ดีได้นั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้ที่ดี ในขณะที่เดียวกัน เกษตรกรที่มีความมุ่งมั่นในชีวิตสูงมาก จะเป็นผู้ที่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้เร็ว และ Santiago (1979) ในนำชัย ทนุผล (2529 : 10) สรุปว่า หากบุคคลคล้อยตามปทัสถานกลุ่มในระดับสูง จะมีอิทธิพล ต่อการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเจตคติ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ดังนั้น งานส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ควรสนับสนุนเกษตรกร ให้เกิดการรวมกลุ่ม และให้เกษตรกรทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น สร้างความเข้าใจถึงแผนงาน วัตถุประสงค์ ความมุ่งหมายในกิจกรรมงานส่งเสริม และผลประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับอย่างจริงจัง ทำให้เกษตรกรเกิดความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ควรมีแผนการปฏิบัติงานระยะยาวอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ รวมทั้ง มีการประชาสัมพันธ์งาน โดยการใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีกับเกษตรกร แต่ต้องคำนึงถึงเวลาว่างของเกษตรกร ตลอดจนพื้นที่ของเกษตรกรว่า มีจำนวนเหมาะสมกับพืชชนิดใดที่จะนำไปส่งเสริม

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ข้อเสนอแนะบางประการสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ระดับความเป็นอยู่ เกษตรกรตำบลแม่โป่งมีความระดับความเป็นอยู่ที่ต่ำมาก โดยมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 1,600 บาท/เดือน (ร้อยละ 49.8) ไม่มีที่ดินถือครอง

ของตนเอง (ร้อยละ 55.1) และ ไม่มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการทำการเกษตร (ร้อยละ 61.3) หากมีการยกระดับความเป็นอยู่ในครอบครัว ของเกษตรกรของ ตำบลแม่โป่งให้ดีขึ้น ย่อมมีผลทำให้เกษตรกร ตำบลแม่โป่งมีเจตคติที่ดี ต่อกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้มากขึ้น ฉะนั้น จึงแนะนำว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ควรให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่โป่งนอกเหนือจากการปฏิบัติงานตามโครงการ เช่น การดูแลสารทุกข์ สู้ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตผล

2. เกษตรกรทั่วไปของตำบลแม่โป่งที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ ฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้มีระดับคะแนนเฉลี่ยรวมที่ต่ำมาก ฉะนั้นจึงแนะนำว่า เจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานส่งเสริม ควรกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดความตื่นตน สนใจ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทราบล่วงหน้า ๆ และบ่อยครั้ง ตลอดจนมีการผสมผสานใช้สื่อทุกรูปแบบในการประชาสัมพันธ์

3. เกษตรกรในตำบลแม่โป่ง คือเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ ฯ และเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ จะรีบแก้ปัญหาให้ทันที เมื่อเกษตรกรมีปัญหาด้านการเกษตร เช่น เรื่องเวลาของผลผลิต ที่ให้ผลผลิตเมื่อใด ฉะนั้นจึงแนะนำว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ที่ได้ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรไปแล้วควรออกพบปะ เยี่ยมเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เป็นการสร้างความมั่นใจ ความเข้าใจที่ดี และสามารถทราบปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกรได้ทุกระยะ เพื่อจะได้วางแผนการปฏิบัติได้ สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

4. เกษตรกรทั่วไปของตำบลแม่โป่ง ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ ฯ มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างหลังจากการปลูกพืชหลัก มาเพาะเห็ด หรือรับจ้างเสียบยอดมะม่วง ตามที่ศูนย์ ฯ ได้ส่งเสริมอบรม ฉะนั้นจึงแนะนำว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ที่มีแผนงานจะส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ด้านเกษตร เตรียมการทุกครั้งก่อนออกส่งเสริม และวางแผนงานที่ต่อเนื่อง ในแต่ละกิจกรรม เพื่อเกษตรกรจะได้ใช้ประโยชน์จากงานที่ได้รับการส่งเสริมได้เต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ประชากรในการศึกษารั้งนี้ เป็นกลุ่มประชากรซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ดังนั้นจึงแนะนำว่า ควรศึกษากับกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เพื่อทราบถึงแนวคิดหรือปัญหา อุปสรรคในงานส่งเสริมเผยแพร่
2. ควรขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งอาจจะรวมประชากรทั้งจังหวัดเชียงใหม่ ที่ศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้ให้ความช่วยเหลือจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ตลอดจนผู้ที่มาทัศนศึกษาในศูนย์ ฯ ห้วยฮ่องไคร้
3. ควรศึกษาถึงความต้องการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ของประชากรตำบลแม่โป่ง ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เพื่อจะได้มีแนวทางสนับสนุนช่วยเหลือ ในการจัดกิจกรรมด้านส่งเสริม ให้ประสบผลสำเร็จ ตามจุดประสงค์และแผนงานที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. 2527. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

กิตติพันธ์ รุจิรกุล. 2529. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

จรินทร์ สกลถาวร. 2526. เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาวัยรุ่นกับการศึกษา. เชียงใหม่ : บริษัทสารมวลชนการพิมพ์.

ฐิณี อ่อนโคกสูง. 2522. จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่สอง). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534. สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ห้า). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชัยฤทธิ์ คีลาเดช. 2530. การสำรวจแบบวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชม ภูมิภาค. 2526. หลักการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียน-สโตร์.

ดร. หาญตระกูล. 2529. สถิติทางการศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ , มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ถวิล สาราโกชน. 2526. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : O.S. Printing House CO.,Ltd.

ธีระพร อูวรรณโณ. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นำชัย ทนุผล. 2529. การตอบสนองของประชาชนที่มีต่อโครงการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น.
รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบัน -
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

----- . 2531. วิธีการเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยี
การเกษตรแม่โจ้.

----- . 2532. การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริม. (พิมพ์ครั้งที่สอง).
เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

บุญเต็ม พันธอบ. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่สอง).
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สามเจริญพานิช.

บุญสม วราเอกศิริ. 2529. ส่งเสริมการเกษตร : หลักการและวิธีการ. เชียงใหม่ :
ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพมหานคร : พิมพ์นาการพิมพ์.

ประสัท อิศรปรีดา. 2523. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ กราฟฟิคอาร์ต.

ปัญญา หิรัญรัมย์. 2529. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท สารมวลชนการพิมพ์.

/ พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่สอง). กรุงเทพมหานคร : เจริญผลการพิมพ์.

มนตรี อุดมะ. 2531. เจตคติของครูที่ปรึกษา สมาชิก และผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (ช.ก.ท.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยี - การเกษตรแม่โจ้.

สถิต วงศ์สุวรรณ. 2525. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาส์นการพิมพ์.

สวัสดิ์ ประทุมราช. 2525. การสร้างและพัฒนาแบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุโก เจริญสุข. 2520. สังเขปจิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเคชั่นส์.

สุนิลา ทนุผล. 2530. แนวความคิดช่วยเหลือตนเองของผู้นำท้องถิ่น หลังการดำเนินงานโครงการผู้นำท้องถิ่น. รายงานวิจัย. เชียงใหม่ : ฝ่ายฝึกอบรม สำนักวิจัย และส่งเสริมวิชาการการเกษตร. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สุรางค์ จันทน์เอม. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิตการพิมพ์.

สุเวช อินทะระ. 2531. เจตคติของประชาชนที่มีต่อโครงการประมงหมี่บ้าน ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำพัฒนาและป้องกันตัวเอง (อพป.) จังหวัดศรีสะเกษ. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สมบัติ ศาลสาชีวิน. 2526. จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงาน เกษตรอำเภอดอยสะเก็ด. 2532. ข้อมูลเบื้องต้นของหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์
ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้. เชียงใหม่ : สำนักงานเกษตรอำเภอดอยสะเก็ด.

สำนักงานเลขาธิการ กปร. 2530. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้. เชียงใหม่ :
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้.

----- 2532. สรุปรายงานประจำปีศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้.
เชียงใหม่ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้.

----- 2533. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้. เชียงใหม่ : ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร. 2535. การเกษตรของประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ศักดิ์ สุนทรเสถียร. 2531. เจตคติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2532. การสื่อสารการเกษตร. (พิมพ์ครั้งที่สี่). เชียงใหม่ :
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ภาคผนวก

[] [] []

1 2 3

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง เจตคติของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่อการส่งเสริมการเกษตร
ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

ผู้วิจัย นางนภาพร มลิวัลย์

นักศึกษาปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

คำแนะนำ

1. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ คือ เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ซึ่งเป็น
หมู่บ้านเป้าหมายในการส่งเสริมและเผยแพร่ผลการศึกษาครั้งนี้
2. แบบสอบถามนี้ทั้งหมด 2 ตอน
3. กรุณาตอบในแบบสอบถามให้ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัย
4. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีความสนใจเฉพาะข้อมูลจากท่านเท่านั้น ข้อมูลที่
ได้รับจากท่านจะเก็บไว้เป็นความลับเพื่อใช้ประโยชน์ในงานวิจัยเท่านั้น กรุณาแสดงความ
คิดเห็นอย่างเสรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล สังคม และ จิตวิทยา
โปรดเติมข้อความข้างล่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อ _____ บ้านเลขที่ _____ หมู่ _____ ตำบล _____
อำเภอ _____ จังหวัด _____

2. เพศ _____ (1) ชาย _____ (2) หญิง _____

[]

3. อายุ (นับถึงปี พ.ศ. 2535) _____ ปี []

5

4. ระดับการศึกษา _____ (1) ไม่เรียนหนังสือ []

_____ (2) เรียนไม่จบชั้นประถม 6

_____ (3) เรียนจบที่แปดประถมศึกษา (ป.4)

_____ (4) อื่น ๆ (ระบุ) _____

5. ระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว

สภาพทั่วไป (ข้อ 5.1-ข้อ 5.4)

5.1 สภาพการสมรส _____ (1) โสด []

_____ (2) แต่งงาน 7

_____ (3) หม้าย (หย่า หรือ เสียชีวิต)

5.2 ศาสนา _____ (1) พุทธ []

_____ (2) อิสลาม 8

_____ (3) คริสต์

_____ (4) อื่น ๆ (ระบุ) _____

5.3 สมาชิกในครอบครัวทั้งหมด _____ คน [] []

(1) ชาย _____ คน 9 10

(2) หญิง _____ คน [] []

11 12

5.4 สถานภาพในฐานะสมาชิกในครอบครัว []

_____ (1) พ่อ 13

_____ (2) แม่

_____ (3) บุตร

_____ (4) ผู้อาศัย

สภาพทางเศรษฐกิจ (ข้อ 5.5-ข้อ 5.11)

- 5.5 อาชีพหลัก _____ (1) รับราชการ []
 _____ (2) ทำการเกษตร 14
 _____ (3) รับจ้าง
 _____ (4) ทำธุรกิจ
 _____ (5) อื่น ๆ (ระบุ) _____
- 5.6 อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ทำการเกษตร []
 _____ (1) รถแทรกเตอร์ 15
 _____ (2) รถไถเดินตาม
 _____ (3) วัวหรือควาย
 _____ (4) ไม่มี
- 5.7 สภาพการถือครองที่ดินทำการเกษตร []
 _____ (1) มีที่ดินของตนเอง 16
 _____ (2) เข้าบางส่วน
 _____ (3) เข้าทั้งหมด
 _____ (4) ไม่มีเลย
- 5.8 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร _____ ไร่ []
 17
- 5.9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน _____ บาท []
 18
- 5.10 อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการคมนาคม []
 _____ (1) รถยนต์ 19
 _____ (2) รถมอเตอร์ไซด์
 _____ (3) รถจักรยาน
 _____ (4) ไม่มี

5.11 แสงสว่างภายในบ้าน

[]

----- ไฟฟ้า
 ----- แบริดเตอร์
 ----- ตะเกียงเจ้าพายุ
 ----- ตะเกียงใช้น้ำมัน

20

6. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการ

ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมของงานส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ หัวข้อใดหรือไม่ อย่างไรบ้าง หัวข้อที่ให้ไว้ต่อไปนี้ โปรดใส่เครื่องหมาย✓ให้ตรงกับข้อ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคย ข้อใดข้อหนึ่งของแต่ละหัวข้อความเป็นจริง

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคย	
6.1 เมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หัวข้อใดก็ได้ หมายประชุมที่แล้วมาท่านได้เข้าร่วม ประชุมระดับใด					[] 21
6.2 เมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หัวข้อใดก็ได้ จัดฝึก อบรมเกี่ยวกับการเกษตร ที่แล้วมาท่าน เข้ารับการฝึกอบรมระดับใด					[] 22
6.3 เมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หัวข้อใดก็ได้ เริ่ม ดำเนินการส่งเสริมทางการเกษตร ท่าน มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นระดับ ใด					[] 23

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคย	
6.4 ท่านเคยร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้มอบหมายระดับใด					[] 24
6.5 ท่านไปทัศนศึกษาในศูนย์ห้วยฮ่องไคร้กับเพื่อนบ้านตามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จัดขึ้นระดับใด					[] 25
6.6 เมื่อท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การเลียบยอดมะม่วง การเพาะเห็ด ท่านไปปรึกษาเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ในระดับใด					[] 26

7. ความมุ่งมั่นในชีวิต ท่านมีความมุ่งมั่นในชีวิตอย่างไร โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับช่องที่ต้องการตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับความมุ่งมั่น					
	มากที่สุด	มาก	เฉยๆ	น้อย	น้อยมาก	
7.1 ต้องการมีบ้านใหม่สวยงาม						[] 27
7.2 ต้องการให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพมากกว่าเดิม						[] 28

7.3 ต้องการเปลี่ยนอาชีพนอกเหนือจาก การเกษตร						[] 29
7.4 ต้องการขยายพื้นที่ทำกิน						[] 30
7.5 ต้องการเป็นเกษตรกรก้าวหน้า						[] 31
7.6 ต้องการเป็นบุคคลที่นับหน้าถือตาของ ชุมชน						[] 32
7.7 ต้องการส่งลูกเรียนสูงๆ						[] 33
7.8 ต้องการเป็นครอบครัวที่มีความเจริญ ทัดเทียมครอบครัวอื่นๆ						[] 34

8. การรับรู้ในกิจกรรมส่งเสริมด้านเห็ด, มะม่วงของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ท่านรับรู้ระดับใด
โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับการรับรู้ในกิจกรรมส่งเสริมเห็ด, มะม่วง			[]
	ดี	ไม่มีความเห็น	ไม่ดี	
8.1 เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ให้ ความรู้ด้านเห็ด, มะม่วงแก่ท่าน ด้วยความเต็มใจ				35

ข้อความ	ระดับการรับรู้ในกิจกรรมส่งเสริมเห็น, มะม่วง		
	ดี	ไม่มีความเห็น	ไม่ดี
8.2 ท่านทราบว่าหาความรู้ด้านเห็น, มะม่วงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ได้ตลอดเวลา			
8.3 การปลูกมะม่วงและการเพาะเห็น ช่วยของท่านมีรายได้ดีขึ้น			
8.4 ท่านรู้วิธีการเลือกยอดมะม่วงและเทคนิคเพาะเห็นระดับใด			
8.5 ท่านทราบว่าเมื่อผลผลิตมะม่วงและเห็นได้ผลผลิตแล้วจะจำหน่ายที่ไหน			
8.6 การปลูกมะม่วงพันธุ์ดีและการเพาะเห็นสามารถทำเป็นอาชีพหลักได้			
8.7 ท่านทราบว่าศูนย์ห้วยฮ่องไคร้มีภารกิจกิจกรรมด้านเกษตร เพื่อช่วยเหลือท่านให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น			

[]
36[]
37[]
38[]
39[]
40[]
41

ข้อความ	ระดับการรับรู้ในกิจกรรมส่งเสริมเห็น, มะม่วง			
	ดี	ไม่มีความเห็น	ไม่ดี	
8.8 ท่านทราบว่าศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ มี การศึกษาและวิจัยงานทางการ เกษตรเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ใน หมู่บ้านของท่าน				[] 42

9. คำนิยามที่ต่อการพัฒนาทางการเกษตรของเกษตรกร ตำบลแม่โป่ง ท่านมีความเห็น
อย่างไรกับข้อความที่กำหนดไว้ โปรดแสดงความคิดเห็น โดยใส่เครื่องหมาย ✓
ในช่องที่ท่านมีความคิดเห็น

ข้อความ	คำนิยามที่ต่อการพัฒนา			
	ใช่	ไม่รู้	ไม่ใช่	
9.1 หมู่บ้านในตำบลแม่โป่ง ควรมีแนวทางและเป้าหมาย การพัฒนาการเกษตรเป็นของตนเอง				[] 43
9.2 การพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน ควรจะเป็นความคิด ริเริ่มของประชาชนเอง				[] 44
9.3 เกษตรกรในหมู่บ้านควรให้ความร่วมมือ ในการพัฒนา อาชีพทางการเกษตรของหมู่บ้าน				[] 45

ข้อความ	คำแนะนำต่อการพัฒนา			
	ใช่	ไม่รู้	ไม่ใช่	
9.4 งานส่งเสริมทางการเกษตรควรมีความสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของชุมชนในหมู่บ้าน				[] 46
9.5 งานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ทั่วท้องไร่มีประโยชน์ต่อเกษตรกรในหมู่บ้านของท่าน				[] 47
9.6 ความสำเร็จของอาชีพการเกษตร จำเป็นต้องอาศัย ความขยัน ซื่อสัตย์ และ อดทน				[] 48

10. การคล้อยตามทัศนคติของกลุ่มของเกษตรกรตำบลแม่โป่ง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร กับข้อความที่กำหนดไว้ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านแสดงความคิดเห็น

ข้อความ	การคล้อยตามทัศนคติของกลุ่ม			
	ใช่	ไม่รู้	ไม่ใช่	
10.1 เมื่อเพื่อนบ้านให้वानลงแขกทำงาน ท่านจะเข้าร่วมทำงานตามที่ถูกขอหรือไม่				[] 49
10.2 ท่านเป็นลูกเสือชาวบ้านเช่นเดียวกับลูกบ้านคนอื่น ๆ				[] 50

ข้อความ	การคล้อยตามปทัสสถานของกลุ่ม			
	ใช่	ไม่รู้	ไม่ใช่	
10.3 ท่านได้ให้ความเคารพ เชื่อฟังคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านเช่นเดียวกับเพื่อนบ้านคนอื่น ๆ				[] 51
10.4 ท่านได้ทำพิธี เช่นไหว้ที่เจ้าที่เจ้าทาง และบรรพบุรุษที่ตายไปแล้ว เพื่อให้การเป็นอยู่ของครอบครัวและการประกอบอาชีพของท่านดีขึ้นกว่าเดิมเช่นเดียวกับเพื่อนบ้านคนอื่น ๆ				[] 52
10.5 เวลาเพื่อนบ้านชักชวนท่านไปพัฒนาสิ่งที่เป็ประโยชน์ เช่น วัด โรงเรียน ท่านจะไปร่วมพัฒนาเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ				[] 53
10.6 การปฏิบัติตามข้อตกลงของชุมชนในหมู่บ้านนับว่าดี มีประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน				[] 54
10.7 ท่านเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านเช่นเดียวกับเพื่อนบ้านคนอื่น				[] 55
10.8 ท่านเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้จัดขึ้น เนื่องจากเพื่อนบ้านชักชวน				[] 56

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่องานส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตร ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงเครื่องหมายเดียว

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
1. กิจกรรมการส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ช่วยให้ชาวบ้านได้รับความรู้เพิ่มขึ้น				[] 57
2. กิจกรรมส่งเสริมทางการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้น เนื่องจากมีรายได้จากการขายผลผลิต และผลิตภัณฑ์แปรรูป				[] 58
3. ท่านได้รับยอดมะม่วงพันธุ์ดี มาเลี้ยงยอด และเพาะเห็ดด้วยวิธีไม่ยุ่งยาก				[] 9
4. ท่านรับต้นกล้วยพันธุ์มะม่วง ยอดมะม่วงพันธุ์ดี เชื่อเห็ดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งนำมาให้ที่บ้านท่าน				[] 60
5. ท่านทราบดีแล้วว่าเมื่อรับต้นกล้วยมะม่วง ยอดมะม่วงพันธุ์ดี เชื่อเห็ดจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้มาแล้ว ท่านจะดำเนินการต่อไปอย่างไร				[] 61

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
6. เมื่อท่านเลียบยอดมะม่วงไปแล้ว ยอดมักจะเน่าหรือไม่ดี				[] 62
7. ท่านไม่มีปัญหาในการเพาะเห็ดเลย เพราะท่านทราบวิธีการดี				[] 63
8. ท่านรู้สึกเกรงใจเจ้าหน้าที่มากที่ชักชวนให้ท่านทำการเพาะเห็ด และ เปลี่ยนยอดมะม่วงพันธุ์ดี				[] 64
9. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ที่มาชักชวนให้ท่านเพาะเห็ด และ เปลี่ยนยอดมะม่วงพันธุ์ดีมีข้อเสียสัปดาห์				[] 65
10. เมื่อท่านมีปัญหากับการเกษตร เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้จะแก้ปัญหาให้ท่านทันที โดยที่ท่านไม่ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้า				[] 66
11. มะม่วงของท่านเจริญเติบโตไม่ดี หรือ เห็ดออกดอกไม่ดี ผลเนื่องจากน้ำมีไม่พอ				[] 67
12. ท่านทราบดีว่าเห็ด หรือ มะม่วงของท่านจะให้ผลผลิตเมื่อไร				[] 68

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
13. ท่านทราบว่า การนำกล้าไม้พันธุ์ดี มาแจกจ่ายแก่เกษตรกร ไม่เป็นการยุ่งยากสำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้				[] 69
14. เจ้าหน้าที่ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ ได้มาติดตามดูแลงานที่ได้แนะนำส่งเสริมอยู่เสมอ				[] 70
15. ท่านรู้สึกพอใจมาก ที่ได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านกล้าพันธุ์ไม้ต่างๆ จากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้				[] 71
16. ท่านมีความเห็นว่าการเพาะเห็ด และการปลูกมะม่วงพันธุ์ดี ทำให้ท่านมีรายได้ดีขึ้นกว่าเดิม				[] 72
17. ท่านมีความเห็นว่างานส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตรของศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ มีประโยชน์ต่อท่านมาก				[] 73
18. ท่านมีความเห็นว่าควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร เช่น มะม่วงและเห็ดเพิ่มเติม				[] 74
19. ทุกครั้งที่ว่างจากการเพาะปลูกพืช ท่านจะเพาะเห็ดและรับจ้างเล็บบขอดมะม่วงเป็นรายได้เสริม				[] 75

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
20. ท่านคิดว่าเพื่อนบ้านของท่านจะหันมาปลูกมะม่วงพันธุ์ดี และ เพาะเห็ดกันมากขึ้น				[] 76
21. กิจกรรมส่งเสริมด้านเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งนำมาส่งเสริมให้หมู่บ้านท่าน เช่น การปลูกมะม่วงพันธุ์ดี การเพาะเห็ด เหมาะสมดีแล้ว				[] 77
22. การไปทัศนศึกษาที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ ทำให้ท่าน และเพื่อนบ้านได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น				[] 78
23. ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ได้ส่งเสริมด้านเกษตรได้แก่ การปลูกมะม่วงพันธุ์ดี และเพาะเห็ดในหมู่บ้านท่านครบทุกครัวเรือนแล้ว				[] 79

24. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับงานส่งเสริมด้านการเกษตรของศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เช่น มะม่วง เห็ด ตลอดจนพันธุ์ไม้ชนิดอื่นที่ศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือไปแล้วอย่างไร

ข้อดี 1 _____

2 _____

3 _____

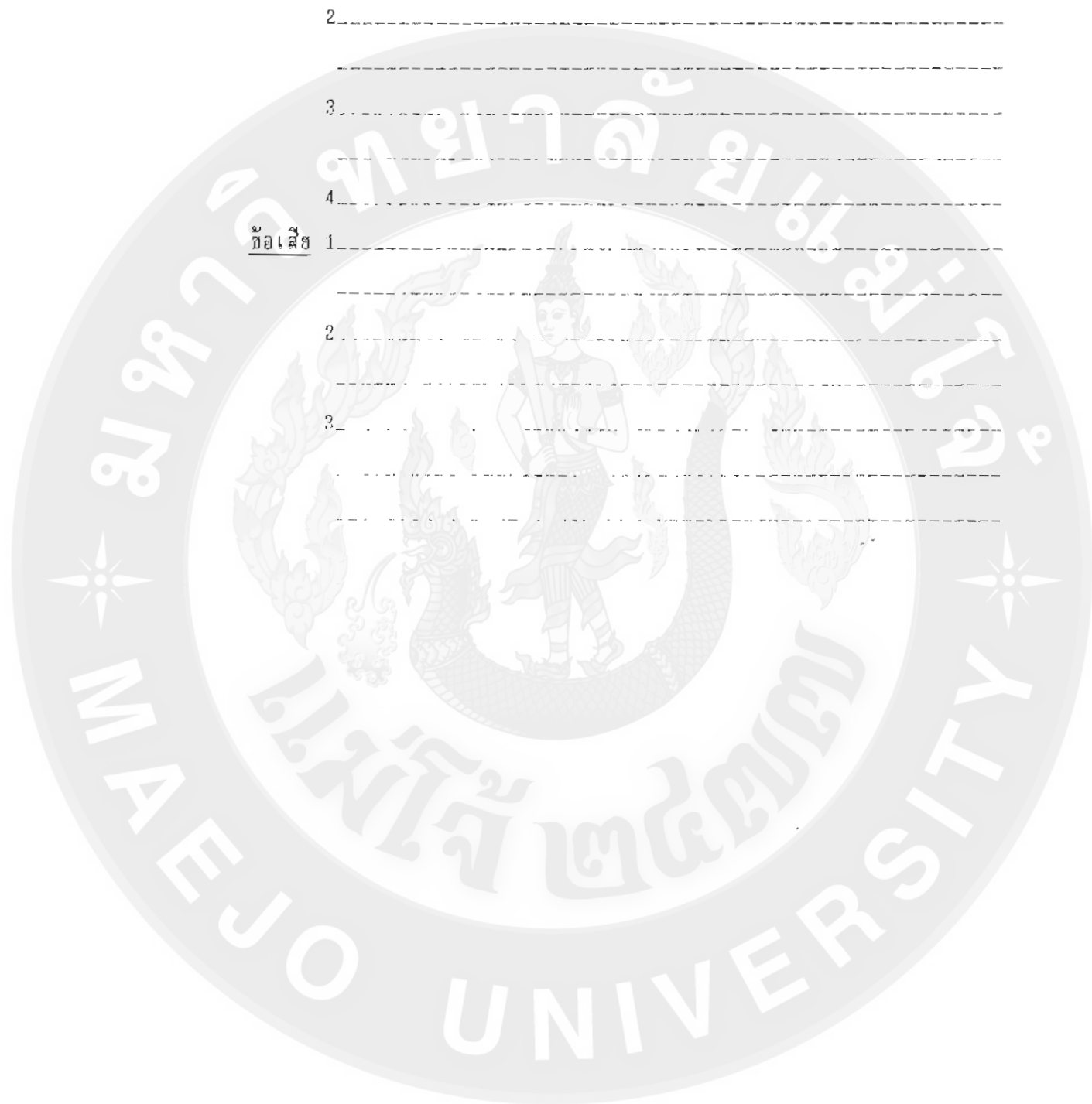
4 _____

ព័ត៌មាន

1 _____

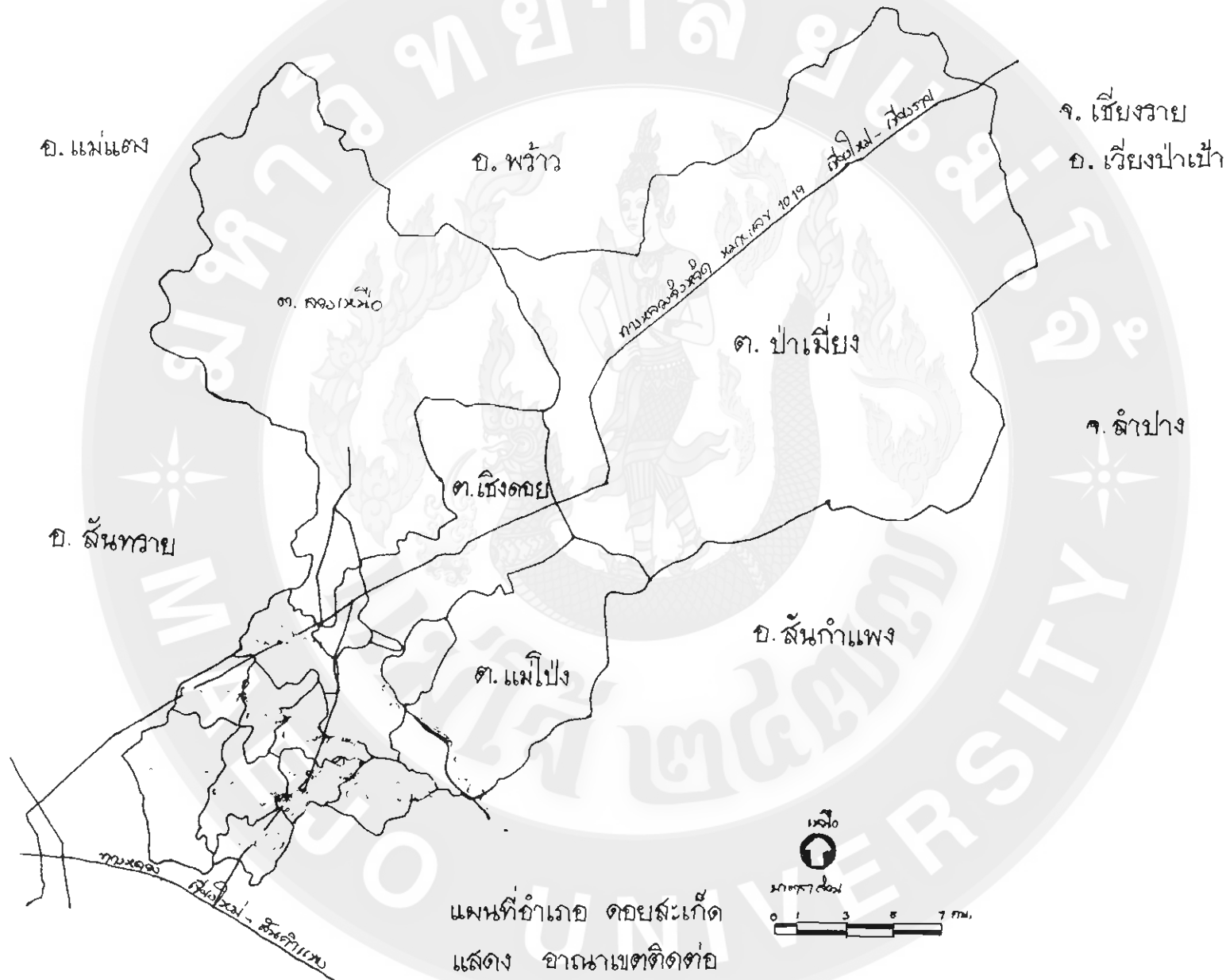
2 _____

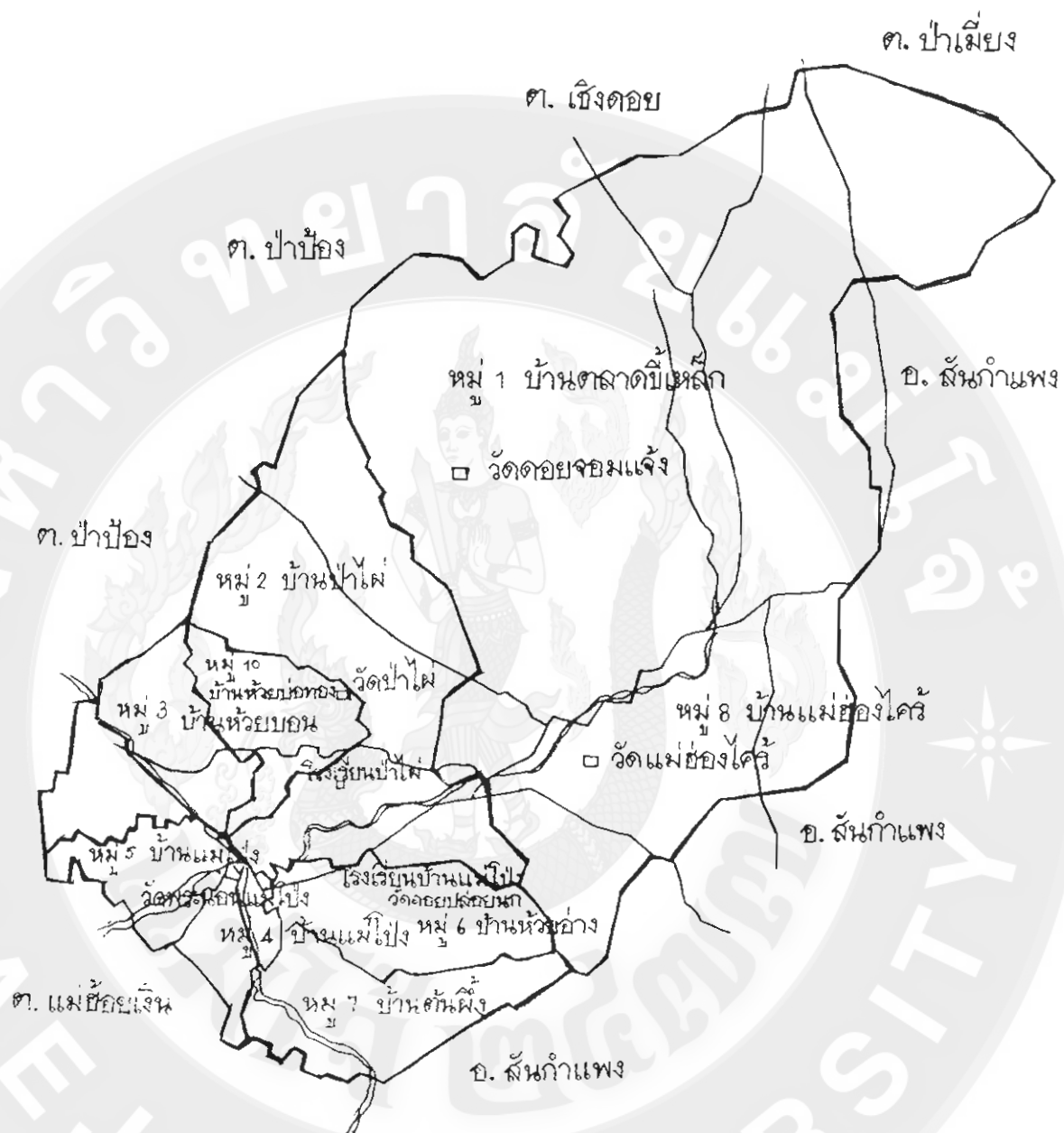
3 _____

ภาคผนวก ข
แผนที่อำเภออดอยสะเก็ด
แผนที่ตำบลแม่โป่ง

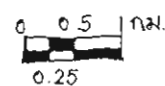

แผนที่ตำบล แม่ไป๋

แสดง ที่ตั้งหมู่บ้าน , บริการสังคม

มาตราส่วน

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางนภาพร มลิวัดย์

วัน เดือน ปีเกิด : 20 พฤษภาคม 2504

จังหวัดที่เกิด : สงขลา

วุฒิการศึกษา : - มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนารีนวม จังหวัดสงขลา 2521
 - ปวช. ประโยควิชาชีพ (เกษตรกรรม)
 วิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา จังหวัดสงขลา 2524
 - ปวส. ประโยควิชาชีพชั้นสูง (พืชกรรม)
 วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
 วิทยาเขตเกษตรนครศรีธรรมราช 2526
 - ทษ.บ. เทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต (พืชผัก)
 สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 2528
 - ทษ.ม. เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
 สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 2536

ประวัติการทำงาน : - อาจารย์ โรงเรียนเกษตรกรรมหาดใหญ่ อำเภอรัตภูมิ
 จังหวัดสงขลา
 - นักวิชาการพืชสวน หน่วยงานเกษตรกรรมประณีตของศูนย์ฯ
 ห้วยฮ่องไคร้ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ผลงานทางวิชาการ : วิทยานิพนธ์เรื่อง เจตคติของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลแม่โป่ง ที่มีต่อ
 งานส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้